ГОЛОС УКРАЇНИ

Влада — Радам!

Газета Верховної Ради України ◆ 125 (375) ◆ Субота, 4 липня 1992 року ◆ Ціна 2 крб.

УРЯД ОБРАЗИВСЯ І ПІШОВ...

Кабінет Міністрів, не чекаючи голосування у Верховній Раді, робить заяву і залишає урядову ложу. Йдучи — йди?

Віце-прем'єр В. Лановий не бере участі в цій акції. Іноді не підтримати команду означає проявити не менше характеру, ніж коли бути разом з усіма.

Міністр оборони К. Морозов не підписав колективну заяву. Чим ще раз довів, що він людина військова, людина дисципліни і не може влаштовувати демонстрацію органові влади, який його затверджував.

Україні потрібен уряд, здатний розробити і виконувати чітку, засновану на існуючих реаліях, програму зупинення економічного падіння і виходу з кризи, поступового підвищення життєвого рівня.

Слово — за Президентом України і парламентом.

Україні сьогодні як ніколи потрібна єдність і робота, а не демонстрації. Для довідки: в багатьох парламентах світу прем'єр і інші провідні урядовці відповідають на гострі запитання і навіть звинувачення, доповідають про вжиті заходи щотижня і це не вважається ніяким «терором уряду».

ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ БУРАТІНО

Парламент докоряє урядові, уряд намагається благородно образитись на парламент і на нетерплячий народ, але ясно одне: дров наламано велику купу і — роби з нею, що хочеш, дядьку!

Ну, що ж, як кажуть, пережили голод — переживемо й «ізобіліє». Згадаймо лишень одну безсмертну казку: якщо з кожного оцього поліна та вистругати по одному Буратіно, та послати їх усіх на пошуки Золотого Ключика, та дочекатися, поки хоч один повернеться, — то все ще може закінчитися щасливо.

Хоч і не скоро.

Віталій ЖЕЖЕРА.

Фото Миколи ТКАЧІВСЬКОГО.

ПАТРІАРХ Української православної церкви — Київського патріархату Мстислав зустрівся з Президентом України Л. Кравчуком. Відбулася конструктивна розмова з проблем становлення в Україні незалежної православної церкви. Детальніше про стан справ в УПЦ читайте в наступних номерах.

ПРЕЗИДЕНТ ЗУСТРІЧАЄТЬСЯ З ПРАВНИКАМИ

Учора Президент України Леонід Кравчук прийняв у своїй резиденції групу учасників симпозіуму «Конституція незалежної України» у складі західних конституційних експертів: Майкл Девідсон, юридичний радник сенату США, Вашингтон; Стефані Палмер, професор конституційного права і прав людини Кембріджського університету, Англія; Володимир Тарнопольський, суддя Позовного суду штату Онтаріо, Канада; Вольфганг Гайд, завідуючий відділом Міністерства юстиції, Німеччина; Клаус Абмейєр, завідуючий конституційним відділом Міністерства юстиції, Німеччина; Грегорі Стентон, професор права Американського університету у Вашингтоні; Богдан Футей, Позовний суд США, директор програми допомоги Національної фундації демократії, Вашингтон. У зустрічі взяли також участь українські конституційні експерти: Сергій Головатий, депутат Верховної Ради України, член Конституційної Комісії Верховної Ради України; Богдан Гаврилишин, голова Консультативної ради Президії Верховної Ради України, голова Фонду відродження; Леонід Юзьков, член Конституційної комісії Верховної Ради України, голова робочої групи, відповідальної за розробку нової Конституції України.

Президент України, який водночас є головою Конституційної комісії, розповів присутнім про те, як юристи України з допомогою правників з-за кордону попрацювали і нарешті представили депутатам Верховної Ради проект Конституції незалежної України, у ньому пріоритети належать особі, а не державі, як було в попередніх конституціях. Десь у середині липня цей проект опублікують для всенародного обговорення, а потім буде вирішено, як затверджувати нову Конституцію: чи це зробить сесія Верховної Ради, чи всенародний референдум, чи буде обрано спеціальних представників народу, які затвердять нову Конституцію.

Наприкінці зустрічі Президент України відповів на запитання, подякував експертам за велику роботу, яку вони виконують в ім'я побудови незалежної України, побажав їм успіхів у цій діяльності.

Борис ЛЮБ'ЯЗЬ.

З НАГОДИ ДНЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

Виступ посла Сполучених Штатів Америки в Україні Р. Попадюка

4 липня американські люди святкують День незалежності. Це є важливий день в американській історії, день, який є символом нашої державності. Цей день заклав основу американського політичного та економічного життя.

Два століття американці, вихідці з усіх країн світу, співпрацювали для встановлення спільного добра і розвитку американської держави. Серед цих громадян були і є американці українського походження. Ці американці — шахтарі, фермери, кваліфіковані фахівці — збудували американську державу.

Отже, день американської незалежності є не тільки днем заснування американського політичного ладу, але також днем свободи і вільного вибору шляху до щастя і добробуту.

Так само тепер відроджений український народ тримає свою долю у своїх руках.

Як американцеві українського походження, мені випала велика честь святкувати День американської незалежності на Україні, яка скоро відзначить перший ювілей своєї незалежності.

Україна має великі перспективи. Україна велика і багата держава, а український народ талановитий і здібний. Під владою вашого шановного Президента Кравчука український народ робить гордо і сильно перші кроки по шляху до утворення демократичного ладу, створення вільного ринку і діє як активна позитивна сила в міжнародній політиці.

Американський народ стоїть пліч-о-пліч з українським народом. Америка й Україна запровадили партнерство для спільного добра обох держав. Для Америки важливо, щоб Україна існувала як незалежна, багата й забезпечена держава.

Президент Буш шле найщиріші вітання українському народові, який він безмірно поважає. Він покладає надії на подальше партнерство з Україною.

Дякую вам за вашу увагу. Прошу прийняти щирі поздоровлення та побажання щастя і здоров'я. Хай Бог вас благословить.

КРОК ДО СПІВРОБІТНИЦТВА

Учора посол Сполучених Штатів Америки в Україні Р. Попадюк оголосив про створення Торгової палати Сполучених Штатів Америки в Україні. Він сказав: «Уряд Сполучених Штатів вітає прагнення України провести економічні реформи, орієнтовані на вільний ринок. Ми схвалюємо конкретні кроки України, зроблені в таких галузях, як приватизація та бюджетні реформи, по шляху досягнення цієї мети. Створення Торгової палати Сполучених Штатів в Україні є важливою ознакою підтримки цього процесу американськими бізнесменами. На сьогодні в Україні діють понад 40 компаній, спільних підприємств чи представництв. Я певен, що ця кількість швидко зростатиме в міру того, як бізнесмени Сполучених Штатів дізнаватимуться про багаті природні та людські ресурси України».

Парламентська хроніка

ЦІНИ ЗАМІНЯЛИ ЦЕРКВОЮ. НЕ ВДАЛОСЯ!

Денне і вечірнє засідання 2 липня

Депутати обговорювали Постанову Кабінету Міністрів від 30 червня «Про внесення змін до системи регулювання цін на продовольчі товари». Але перед обговоренням заслухали відповіді на запитання віце-прем'єра В. Ситника, доповіді міністра соцзабезпечення України А. Єршова, віце-прем'єра, міністра економіки В. Ланового, виступ голови Комісії ВР України з питань соціального захисту М. Білоблоцького. Затим було «різне». Свою постанову з приводу постанови уряду народні депутати так і не прийняли.

І якщо розібратися, то й не могли прийняти. Бо склалася класична парадоксальна ситуація, коли в державному керівництві ліва рука не знала, та й сьогодні не знає, що робить права, а парламент дізнається про підвищення цін, яке кинуло переважну більшість населення республіки на межу соціального вибуху, не від урядовців, які ці драконівські заходи санкціонували, а із засобів масової інформації. Їй бо, хочеться крикнути оте негарне слово «Ганьба!», та, на жаль, воно нікому не допоможе.

І сталося те, що й мало статися, коли країна пішла до ринку не як до комплексного реформування всіх загальноекономічних і конкретних народногосподарських та соціальних відносин, а як на базар. Причому навіть не так, як це робить звичайнісінька бабуся, коли перед походом на Бессарабський колгоспний ринок з його найвищими цінами прораховує кожну копійку на покупки і вираховує, як же їй жити завтра. Наш уряд з липневим підвищенням цін вискочив на публіку, як, вибачте, Пилип з конопель. І виступи його представників, окрім, можливо, В. Ланового, який з півроку постійно твердить, що ціни треба підвищувати, але поетапно, з виконанням цілого комплексу запобіжних і упереджувальних заходів на кожному етапі, нагадували скоріше привселюдні внутрішні розбори, аніж серйозне обгрунтування дій. Кожен «котив бочку» на ближнього свого колегу по кабінету, а вона котилася на людей.

Сьогодні навіть той, хто всього один раз зопалу міг увімкнути радіо чи телевізор, вже знає дві речі. Поперше, що альтернативи ринкові нема, особливо з огляду на те, що сусідні країни «рублевого простору» той ринок освоюють. По-друге, що ринок безжалісний до слабких, особливо до тих, хто вже або ще не може встигати за його ходою. Тож, щоб вони не померли голодною смертю, на них були і розраховані оті запобіжні заходи: додаткові виплати і компенсації, підвищення мінімумів пенсій, зарплат тощо. Парламент, дозволяючи урядові маніпулювати цінами, завжди чітко ув'язував такі дії з проблемою підвищення гарантій соціального захисту. Перед останнім підвищенням цін теж так було: уряд заявив, що ціни відпустять, але в місцеві бюджети передасть для компенсацій 50 мільярдів карбованців. Де вони? Нема. Люди їх не одержали. Тому й моторошно було слухати слова депутатів про те, що «в лікарнях повно дистрофічних хворих, а морги забиті трупами, бо ховати ні за що». Все пішло на варену ковбасу, від якої будь-який пристойний пес відвертає носа, але за такою ціною... М. Білоблоцький навів такі цифри: з 1 січня по 1 червня цього року ціни на товари, які входять до споживчого кошика, зросли в 29,8 раза, а платня — всього в 9,8 раза.

Та й не ці «ножиці» між цінами і зарплатами головне в ринкові. Він, якщо його впроваджувати нормально, породжує не тільки нуворишів на «мерседесах» і «тойотах», а ще й здорову конкуренцію виробників, а отже й конкуренцію товарів, ціни на них, зарплат тощо. В нас цього нема. Розбалансованими виявилися не тільки ціни, зарплати і соціальний захист. Головне в тому, що затиснута в лабетах монополізму, непосильних і неефективних податків, адміністрування не працювала економіка. І не могла працювати, бо оте адміністрування сьогодні, з одного боку, слабке для того, щоб командувати з одного центру, з другого — сильне для того, щоб економіка розвивалася в режимі ринкової саморегуляції. Вийшло замкнуте коло, в якому ми з вами, з урядом і парламентом, а щодо їжі, то і хочеться, і колеться...

Депутати з приводу урядової постанови радилися довго, збиралися в комісіях, групами, і в кожного була, як завжди, своя правда. Тому головуючий В. Дурдинець і перейшов до «різного». І почалося. Частина депутатів від справ земних звернулася до небесних. Депутат Агафангел (О. Саввін) рішуче виступив проти об'єднання частини УПЦ (прихильників митрополита Філарета) з УАПЦ в єдину Українську Православну Церкву, засудив втручання в церковні справи державних чинників (зокрема, невизнання канонічності Православного архієрейського собору УПЦ у Харкові 27 травня цього року) і заявив, що коли «філаретівці» не звільнять резиденцію митрополита і Володимирський кафедральний собор, то УПЦ під керівництвом митрополита Володимира «не несе відповідальності за дії обуреного народу!». І знову... попросив допомоги Президента. А ще: маючи на увазі прихильників Філарета, сказав: «Фашистам не місце в святому храмі».

Звісно, інші депутати теж кинулися в «бій за віру», звинувачували, виправдовувалися, наводили свої аргументи, забуваючи, на мій погляд, головне: кесарю кесареве, а Богу Богове. Дивно було чути: всі виступають проти втручання держави в церковні справи й одночасно вимагають від неї хто допомоги, хто захисту. Де ж логіка, шановні? Де віра в Бога заради нього самого і душі своєї? Якщо є вона, то не треба до неї примішувати політичну кон'юнктуру, а розподілом церковного майна нехай займається суд. Саме до нього, а не до парламенту повинні звертатися і ті, хто вважає, що має рацію, і ті, хто вважає себе скривдженими. То й буде перший крок до церкви в правовій державі.

З «небес» депутати знову спустилися до проекту постанови. Він передбачає рішення уряду поспішним, без одномоментних відповідних компенсаційних заходів, зобов'язує Кабінет Міністрів забезпечити компенсації за червень до 10 липня і за підсумками II кварталу провести індексацію всіх виплат. Оскільки альтернативи ринкові справді нема, то нормальна постанова. От тільки без вмикання ринкових механізмів чи не виходимо ми знову на ще один виток інфляції, на повторення ситуації? Це справді питання, бо за ним шекспірівська дилема: бути чи не бути нашій державності.

Володимир СКАНЯ.

Від Фокіна чекали звіту. Одержали—ультиматум

У п'ятницю зранку парламент взяли в облогу віруючі, священики й монахи. Разом з політичними вимогами співали церковних пісень. Дехто із західних журналістів розцінив це як відспівування уряду Вітольда Фокіна. Для мене незаперечне інше — питання недовіри Кабінетові міністрів стало ключовою подією дня і тижня.

Парламент після гострої короткочасної дискусії прийняв Постанову про постанову Кабінету міністрів України «Про внесення змін до системи регулювання цін на продовольчі товари». Щоправда, з ініціативи депутатів її доповнено ще й четвертим пунктом: чи вистачить у нас грошей на виплату компенсацій? На що головуючий на сесії Василь Дурдинець сказав: «Наскільки нам відомо, і з цим проблем не буде».

Потім розпочалося обговорення статей 5 і 6 проекту Закону «Про плату за землю». Доповідач народний депутат Микола Ревенко без особливого напруження переконав депутатів у потрібності цього законопроекту. Відчувалося, що основні парламентські баталії — попереду. Це припущення підтвердило і швидке прийняття парламентом заяви стосовно перебігу подій у Молдові і рішення про можливу участь наших військових сил в охороні аеропорту в Сараєво.

Під час перерви в фойє парламенту зібралася Народна рада, щоб скоординувати свої дії під час звіту Вітольда Фокіна. В'ячеслав Чорновіл, зокрема, наполягав на недопустимості перенесення цього питання, закликав займати місця біля мікрофонів.

Тільки-но засмаглий Прем'єр встиг перекинутися словом із своєю командою, як засідання продовжилося. Перший заступник голови Верховної Ради Василь Дурдинець висловив думку Президії про перенесення питання щодо недовіри урядові на наступний вівторок. Його аргумент: відсутність на сесії Президента і голови Верховної Ради. Але парламент похоронив цю пропозицію. Натомість народний депутат Дмитро Чобіт закликав не тільки заслухати Прем'єр-міністра Вітольда Фокіна, а й звинуватив його у підписанні збиткових для України аграрних контрактів з інофірмами. Мабуть, здогадуючись про домашні заготовки Прем'єра, парламентарії піддали нищівній критиці теперішній Кабінет міністрів. В інших виступах йшлося про обробку (на підтримку Фокіна) депутатів деякими урядовцями. Щоправда, прізвищ ні тих, ні інших не називали. Були виступи і на підтримку уряду. Але парламент знову виніс питання про недовіру на обговорення. Так було, на думку багатьох експертів, започатковано першу урядову кризу незалежної України.

Від виступу Прем'єр-міністра Фокіна одні депутати чекали звіту, інші — каяття, а одержали — ультиматум. Він спочатку зазначив, що уряд має офіційну довіру і підтримку Президента Леоніда Кравчука. Потім були аналогії із усуненням Хрущова і звинувачення в тому, що урядову ложу перетворено в лаву для підсудних. Далі у виступі йшлося про тотальний моральний терор проти уряду, прохання не йти за лжепророками.

Підбиваючи риску, Прем'єр-міністр виокремив «чотири удари парламенту по Кабінету міністрів». Це, на його думку, було: прийняття популістських законів, безконтрольність дій колишнього керівництва Національного банку, унеможливлення парламентом оперативного керівництва, перекладення на уряд законотворчої роботи. Потім Вітольд Фокін виголосив ультиматум парламентові. Або прийняти умови Кабінету міністрів, або взяти на себе всю відповідальність за ситуацію в Україні. Цей документ не підписали лише двоє: віце-прем'єр Володимир Лановий і міністр оборони Костянтин Морозов. Відразу після виступу Прем'єра всі присутні члени уряду, крім згаданих, покинули парламент. Спостерігачі не чекають великих змін навіть після можливої відставки уряду Вітольда Фокіна, оскільки в українській політиці свої розклади. Скажімо, екс-прем'єр Масол і сьогодні — один із найвпливовіших політиків в Україні.

Віктор КОСАРЧУК.

ПОКАЯТИСЯ ПЕРЕД ОБРАЖЕНИМИ, НЕ ТІЛЬКИ ІНАКО-, А Й ПРОСТО МИСЛЯЧИМИ

Відтоді, як Верховна Рада України прийняла Закон «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні», яким проголошено намір добиватися відновлення справедливості, усунення наслідків репресій, минуло вже більше року. Закон цей має ретроспективну і перспективну дію, тобто відновлює у правах репресованих і гарантує народові України, що ніколи надалі не порушуватимуться права і свободи громадян. Як саме діє Закон, як застосовується він, що означає для минулих, нинішніх і прийдешніх поколінь? Про це, власне, бесіда нашого кореспондента з народним депутатом України, першим заступником Генерального прокурора України Юрієм ГАЙСИНСЬКИМ.

— Юрію Олександровичу, здається, якби не ваша передвиборна кампанія, то, можливо, ви тепер на собі відчували б дію цього Закону? Маю на увазі те, що вас і ваших колег по прокуратурі Московського району переслідували вищі прокурорські чини республіки і Союзу за те, що ви своїм листом і коштами підтримали пропозицію про заснування меморіалу жертвам репресій... Про це все свого часу писав «Огонёк».

— 37-й не можна порівнювати з 1988-м. Тоді нам вдалося створити товариство «Меморіал». Публікації підтверджували те, що інтуїтивно відчувалося давно, ті спогади бабусі й діда про становлення радянської влади, часи колективізації, голодомору в Україні. Я не мав допуску до документів, що проливали світло на організацію голодомору, хоча й пропрацював 15 років прокурором сільського району. Однак думка про те, що ми робимо щось не так, закрадалася і не давала спокою. Адже прокурор мав виконувати вказівки — частіше за все не закону, а постанов ЦК КПРС і Ради Міністрів. Ми це обговорювали у колі колег-сміливців. Та й західна пропаганда впливала. Була можливість слухати «голос з-за бугра», співставляти і розуміти всю абсурдність системи. Ідеали розбивалися, а вони були, слід сказати, міцними, бо я вчився добре і все сприймав, як більшість, за чисту монету.

Нині, коли в Генеральній прокуратурі України я відповідаю за роботу відділу по нагляду за законністю діяльності служби безпеки, митної і прикордонної служб, мені доводиться затверджувати висновки про реабілітацію жертв репресій. До якого ж ідіотизму було доведено суспільство! Із справ репресованих видно, що «правоохоронці» не переобтяжували себе пошуками доказів провини людини. Досить було констатувати: займається контрреволюційною діяльністю. І вирок готовий. Ось у 1948 році засуджено до десяти років позбавлення волі і 3 роки поразки в правах (така була міра покарання) забійника шахти ім. Артема Івана Антропова за антирадянську агітацію, яка виражалась у тому, що він співав частівки під гармошку про тяжку працю шахтарів і колгоспників. І таких прикладів — тисячі і тисячі.

— Законом передбачено, що не реабілітуються громадяни засуджені за, скажімо, шкідництво, саботаж, за злочини проти правосуддя... Втім, що саме вважалося шкідництвом, саботажем, злочинном проти правосуддя?

— Злочини часто кваліфікувалися саме злочинно. Ось, приміром, шкідництвом вважалося те, що, мовляв, колгоспник з метою підриву колгоспного ладу, маючи нові чоботи, носив старі...

— Це якось не вкладається в голові...

— Так, але тому чоловікові дали п'ять років, бо він економив на чоботах.

Ми підняли пласт справ, що кваліфікуються як, скажімо, шкідництво і детально вивчаємо їх.

Не можуть бути реабілітованими тільки ті громадяни, у справах яких є достатні докази їх безпосередньої провини. Крім тих злочинів, які ви назвали, не можуть бути реабілітованими й особи, засуджені дійсно за шпіонаж, диверсії, терористичні акти, участь у каральних акціях проти мирного населення, вбивствах, тортурах і ті, що допомагали в цьому окупантам в роки Великої Вітчизняної війни.

Всього за рік реабілітовано 62 тисячі чоловік. Судами за протестами прокурорів — понад вісім тисяч громадян. А висновків про відмову в реабілітації підготовлено приблизно на дванадцять тисяч осіб.

Усі ж інші громадяни, репресовані за політичними і релігійними мотивами, визнаються реабілітованими на основі висновків прокуратури.

— Такі є й серед народних депутатів України...

— Так, я особисто перевіряю їхні кримінальні справи. З матеріалів видно, що люди оголошені злочинцями незаконно. Ігнорувались фактично закони того часу. Робилося це, щоб залякати інших, загнати в підпілля навіть думку.

Ось взяти справу народного депутата Генріха Алтуняна з Харкова. Я читав вирок, за яким його засуджено на сім років позбавлення волі і п'ять років заслання. Так от, його засуджено за те, що він дав прочитати своєму знайомому книгу О. Солженіцина «Архипелаг ГУЛАГ». Одним з доказів його провини стало те, що він зберігав фотографії академіка Андрія Сахарова і генерала Петра Григоренка... А от як він зберігав фотографію Гітлера, то, думаю, не засудили б...

Система досягла критичного стану, розпад її був неминучим.

— Ось ви переконані в цьому. Однак багато хто нині з ностальгією згадує «добрі старі часи», коли на полицях усе було, а з приходом до влади демократів — зникло...

— Людям треба терпляче роз'яснити причини кризи. Демократи тут ні при чому. В минулі часи полиці наповнювались за рахунок то рабської праці селян і репресованих, то розпродажу нафти, газу, лісу, золота, інших природних ресурсів. Прийшов час платити по векселях. Платить наше покоління. Можливо, й майбутні.

Нема іншого шляху, крім шляху демократії і ринкової економіки. Повинні ж ми, кінець кінцем, робити висновки з досвіду розвинутих країн Сходу і Заходу. Шлях назад — то є шлях масових репресій. Кожен громадянин повинен усвідомити, що він, особисто він, може стати жертвою ГУЛАГУ. А від каральних органів держави, очолюваної злочинцями, нема захисту.

— Це така страшна думка... У це не хочеться вірити. Але у вас, першого заступника Генерального прокурора республіки, який здійснює нагляд за діяльністю служби безпеки, зокрема, хочу запитати, чи й справді нині змінилася роль цієї служби? Бо довіра до її попередника — КДБ і опосередковано до СБУ все ж таки підірвана.

— Як відомо, недавно було прийнято Закон про оперативно-розшукову діяльність. Ним урегульовано відносини, що виникають між органами влади, коли їх представники вимушені проводити таємні акції на захист держави або особи. Законом передбачено деякі гарантії, треба отримати санкцію прокурора, в окремих випадках потрібна санкція Генерального прокурора України.

— У деяких країнах світу, взагалі-то, вимагається рішення суду...

— Не скрізь — суду. В Канаді, скажімо, — прокурора. Я думаю, ви до цього нормально ставитесь? Хоча бачу у ваших очах якийсь страх, беззахисність.

— А, знаєте, сиджу якось на кухні, чую — свердлять... Потім подумала: не робили б цього, бо я вдома... А так — занадто. Знаєте, цей анекдот, коли говориш по телефону і тобі здається, що хтось третій бере участь у розмові, тоді звертаєшся: «Полковник, дві чашки кави...» Це в нас сидить і ще довго сидітиме. Є ж така фраза: «Це не телефонна розмова». І не тому, що вона тривала, або треба дивитись в очі один одному...

— Я розумію. Ми нині взялися за це, щоб з'ясувати, чи маємо ми, прокуратура, технічні можливості здійснювати нагляд за дотриманням законності у випадках, коли прослуховування необхідне. Чи можемо ми перевірити, дотримуються закону чи ні, чи знову-таки прослуховується сам прокурор, який має здійснювати нагляд за тими, хто прослуховує.

Маю намір, поки працюю, зробити так, щоб в очах людей жаху не було.

— Але чи всі у вашій системі ставлять таку мету? Адже для цього декому довелося б покаятися... Та як?

— Виступити із заявою і сказати про це. Я, до речі, пропонував деяким працівникам прокуратури, які брали участь у політичних судових процесах, зробити це.

— Чи багато такого народу й нині працює в республіканській прокуратурі?

— Я не рахував, це виявляється при перевірках кримінальних справ і скарг громадян. До речі, один із репресованих народних депутатів, а він за освітою інженер-електронник, працював слюсарем об'єднання кінотехпрому, — розповів мені, що слідчий прийшов до нього на роботу і вибачився привселюдно. Потім була публікація в пресі про це. Ну хоч щось.

Втім, на адресу прокуратури надходить чимало зворушливих листів від реабілітованих. Одного з них зачитаю: «Не знаходжу слів, щоб висловити свою подяку. Отримав з прокуратури України довідку про реабілітацію мене як колишнього політв'язня. Дружина, дочка, онуки про це нічого не знали. І ось майже через 60 років я їм показав довідку і розповів, яке життя прожив». Таких доль дуже і дуже багато. Ми працюємо напружено, але необхідно переглянути ще понад 200 тисяч архівних справ приблизно на 500 тисяч чоловік. За наявної кількості працівників ця робота може забрати 10—12 років. Багато хто з репресованих — люди похилого віку, які можуть й не дочекатися відновлення їх чесного імені. Тому ми порушили клопотання перед Президентом України про виділення коштів для збільшення кількості працівників.

Вже нині переважна більшість наших постанов чи висновків про реабілітацію, на жаль, стосується померлих. До того ж і родичів їхніх розшукувати складно. Перервався зв'язок часів і поколінь. Бо репресований родич — то була небезпека, «прокол» у біографії. Від них просто відмовлялися, їх залишали напризволяще, щоб себе не заплямувати... І важко якось звинувачувати цих родичів. Час був страшний.

Ми докладаємо чимало зусиль для встановлення місця проживання репресованих або їх родичів, щоб допомогти їм реалізувати надані Законом права і пільги. Торік розшуканим видано понад 30 тисяч довідок або практично кожному другому реабілітованому. У цьому допомагає й преса: у Полтавській, Харківській та деяких інших областях місцеві газети публікують списки реабілітованих.

— До яких інстанцій мають звертатися репресовані, щоб отримати необхідні документи, а згодом і пільги?

— Передусім слід подати заяву про реабілітацію до органу служби безпеки або до прокуратури області за місцем проживання. Довідки про реабілітацію разом із заявою про одержання пільг необхідно подати у створені комісії місцевих Рад народних депутатів з питань відновлення прав реабілітованих за місцем проживання заявника на момент арешту і вилучення майна.

Є велика група незаконно репресованих громадян, проти яких у той час не порушувалися кримінальні справи. Идеться про так званих розкуркулених чи адміністративно виселених на спецпоселення. Ці громадяни або їхні родичі мають звернутися із заявами до названих вище комісій для встановлення факту розкуркулення або адмінвиселення.

— Чи є якісь, не розв'язані Законом проблеми, що, на ваш погляд, вимагають перегляду положень цього документа?

— Річна практика застосування Закону висвітлила такі проблеми, а тому ми поставили перед Верховною Радою питання про їх негайне вирішення. Згідно із змінами і доповненнями, прийнятими 15 травня цього року, дія Закону поширена на громадян, що постійно мешкали на Україні, а згодом були репресовані за межами колишнього СРСР, на селян-одноосібників, які фактично постраждали з політичних мотивів, на деякі інші категорії громадян.

Верховному Суду України надане право перегляду рішень, прийнятих Верховним Судом СРСР, Президією та Пленумом Верховного Суду УРСР, — це особливо важливе положення, тому що після ліквідації Верховного Суду СРСР такі справи взагалі не переглядалися.

Але не всі проблеми ще вирішені. На наш погляд, є необхідність в укладанні міжурядових угод із спільних питань щодо реабілітації жертв політичних репресій, передбачити можливість приєднання до них держав СНД, як це зробила Росія.

І, нарешті, доцільно переглянути розміри компенсацій, адже суми їх з урахуванням інфляції з кожним днем стають дедалі убогішими.

— Залишається сподіватися, що Верховна Рада врахує ваші пропозиції. Дякую вам за відверту розмову. Нехай у нас більше ніколи не буде репресованих.

Бесіду вела Світлана ПИСАРЕНКО.

Телеграфним рядком із Чернігова

ПРЕМІЯ З-ЗА ОКЕАНУ

Перша незалежна газета Чернігівщини «Громада» отримала премію від американської фундації імені І. Багряного. Редактору В. Москаленку вручено тисячу доларів. До речі, ще недавно щомісячник забороняли видавати в місцевих друкарнях, тож перші номери вийшли у Вільнюсі.

ДИПЛОМАТИ З ПРИДЕСЕННЯ

Чотири чернігівці — Л. Лук'яненко, В. Желіба, А. Близнюк, Є. Федоренко — стали дипломатами. Вони представляють інтереси України в Канаді та Білорусі.

СВЯТКУЙТЕ, КОЗАКИ

Розпорядженням представника Президента в Чернігівській області В. Мельничука обласному Товариству української мови імені Тараса Шевченка «Просвіта» виділено 90 тисяч карбованців для проведення в Батурині козацького свята, запланованого на серпень.

ПАМ'ЯТНИК ПОЕТУ

В Острі Козелецького району вшанували пам'ять класика чуваської літератури Мішші Сеспеля, який тут 70 років тому пішов із життя. На його честь відкрито пам'ятник.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Вітаємо!

НАРОДИВСЯ «РОДЕН КРАЙ»

Сьогодні в Одесі вийшов перший номер тижневика «Роден край» — додатку болгарською мовою до газети «Голос України». Власне, видання з такою назвою вже виходило тут протягом двох років. Спочатку — як додаток до обласної газети «Юг», а потім — як самостійний часопис. Саме на його базі, зважаючи на наявність відповідних журналістських кадрів, певний видавничий досвід, а також на те, що дві третини українських болгар живе в Одеській області, й створено новий, тепер уже загальнодержавний тижневик, що поширюватиметься в усіх регіонах України.

Відомо, що рішення про видання додатків до «Голосу України» мовами національних меншин торік було прийняте Верховною Радою України. І ось, як мовиться, перша ластівка. В своєму номері «Роден край» вмістив чимало цікавих повідомлень з різних областей республіки, присвятив окрему добірку про ставлення болгар до подій у Молдові, видрукував інтерв'ю з Президентом Болгарії Желю Желевим.

Вітаючи тижневик з народженням, побажаємо йому щасливого плавання в читацькому морі.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

Компетентна думка

ЧОМУ Я НЕ СОКІЛ, або ДЕРЖАВА БЕЗ НЕБА

Одна з ознак незалежності — суверенітет на повітряний простір. І якщо встановлення суверенітету на землю й воду все ж таки, в умовах жорсткої протидії та зіткнення інтересів з сусідніми державами, й відбувається, то повітря України поки що належить Росії.

Незважаючи на те, що небо є таким же місцем роботи громадян України, як вода й земля, повітряні кордони ще не встановлено, хоч де-юре вони й існують. Тисячі повітряних суден (в тому числі і військових), десятки авіакомпаній користуються українським небом — а управління здійснюється з Москви. А хто керує, той і гроші забирає: середньосвітовий тариф за проліт 100 кілометрів над територією держави складає 56 доларів США. Отже, в 1991 році авіадиспетчери України заробили за проводку іноземних літаків 5 мільйонів доларів. Повернулося з Москви тільки 30 відсотків, та й ті в карбованцях у перерахунку за офіційним курсом (1,8 карбованця за долар). Причому ніяких договорів чи якихось інших нормативних актів щодо розподілу цих сум не існує: скільки захотіли в Москві, стільки й віддали нам. Отже, сума 2,7 мільйона карбованців, що ми одержали, складає приблизно один відсоток від зароблених коштів.

Таким чином, потрібно якнайшвидше провести суверенізацію повітряного простору. Й вирішуватися мають разом з політичними також проблеми економічні й технологічні: Щодо перших, то ми маємо розподілити зони відповідальності з управління повітряним рухом, укласти відповідні угоди з сусідами, вступити до міжнародних організацій цивільної авіації. А от організація взаєморозрахунків між країнами, передусім між Україною і Росією, то вже проблема економічна. Як і впровадження новітніх автоматизованих систем управління, без яких вихід на світовий рівень неможливий. Розрахунки свідчать, що диспетчери можуть самостійно заробити кошти, необхідні для здійснення цих заходів.

Щодо практичної реалізації пропозицій, які дозволять Україні стати власником свого повітряного простору, то в Київському інституті інженерів цивільної авіації є значний досвід і підготовлені кадри в галузі техніко-економічних проблем створення й функціонування аеронавігаційних засобів. Слово за урядом.

В'ячеслав КОБА, доктор економічних наук, професор КІЦА.

Київ.

Наші мандрівки

Чайка відходить. Не приховуйте сліз

Завтра о першій годині дня, в акваторії київського Гідропарку підніме якір і візьме курс на Херсон козацька чайка. На борту судна — сорок чоловік, що готові до походу.

...Щось біля п'яти років тому львівському художнику, братчику «товариства Лева», а згодом — одному із засновників козацького товариства «Кіш» Василю Качмарю спала на думку створити копію козацької чайки зразка XV—XVIII віків, від якої пішла слава про Україну як морську державу. Поставити її на воду — і пройти шляхом запорожців від Києва до Херсона, через Варну — у Константинополь, а звідти — до самісінької Барселони. Відтоді він і його побратими відпустили «оселедці», почали розшукувати по архівах і музеях колишнього Союзу документальні свідчення про козацькі походи і торговельні місії у далекі країни. Вони проїхали по всій Україні, несучи людям слово про славне минуле. І поволі задум, що здавався поперваx нездійсненною мрією, почав втілюватись.

— До нас приєдналися художники, інженери, будівельники з багатьох куточків України, — розповідає Михайло Хомишак на козацьке прізвище Чорний Нагін (нагін — сажа, що утворюється на зовнішній стінці казана для приготування кулешу). — Усіх запалила дерзновенна ідея. Але потрібні кошти зібрали з неабиякими труднощами. Дякувати київському крейсерському клубові, який надав нам не тільки місце для побудови чайки, а й дах над головою. Підібрали у Дрогобицькому лісництві дуб на каркас і обшивку чайки, підшукали добрий очерет, опанували ливарну справу. Хіба жарт: судно має 20 метрів по борту, 3,40 — завширшки, 56 квадратних метрів — площа вітрила, вісім гармат, повне корабельне оснащення часів запорожців...

Міцним, талановитим, таким, що запалились від історичного гноту, хлопцям можна позаздрити. І їм заздрили, зустрічаючи на вулицях Києва і Львова — голомозих, хвацько одягнених у козацькі свитки і шаровари (кроїли, шили своїми руками), завжди з піснею — то думою, то коломийкою.

Новачки у морській справі, вони проштудіювали і засвоїли й цю науку, довівши, що козак — то є завжди козак. Та чого ще: якщо у двомісячному плаванні у когонебудь з команди захворіє зуб — на борту знайдеться той, хто його професійно вилікує!

...Завтра, як і кілька сторіч тому, мандрівників проводжатимуть рідні і близькі. Вони благословлятимуть цього разу не просто синів і братів, а — козаків. І, їй право, не варто ховати сльози!

Сергій ВУСАТИЙ.

Київ.

Життя, озвучене солов'ями

Ювілей

Закінчився черговий сезон у столичному театрі імені Лесі Українки. А для народної артистки України Ганни Тимофіївни Ніколаєвої цей день був пам'ятний ще й бенефісом — на честь 40-ліття творчої праці в колективі київської російської драми.

...Звучить у запису фрагмент з вистави «Весна в Москві», в якій актриса дебютувала. Чути чарівну пісню солов'їв. Маленький секрет: одного з солов'їв озвучував тоді юний, нині знаменитий артист Кирило Лавров. Відтоді минуло 40 сезонів, зіграно десятки ролей у класичних та сучасних п'єсах, доля послала чудових партнерів, талановитих режисерів, глядацький успіх. Ганна Тимофіївна — актриса у третьому поколінні, династію є кому продовжити — на сцені російської драми нині працює її дочка Ксенія.

Втім, цей вечір не був підведенням підсумків славного життя — актриса сповнена сил, енергії й творчих планів.

Лариса НУЖНА.

Фото Юрія ПЕТРОВА.

Реалії

РОЗВАЖАЮТЬСЯ — ХТО ЯК МОЖЕ

У ці дні працівники шляхової служби Недригайлівського району зайняті реставрацією інформаційно-вказівних знаків на трасі Суми—Ромни. Необхідність у цьому виникла після того, як хтось вивів їх з ладу, замалювавши назви населених пунктів червоною фарбою. Витівки анонімного «художника», особу якого поки що не встановлено, обійшлися місцевій скарбниці майже у 10 тисяч карбованців.

Віталій МАКСЮТЕНКО.

Суми.

Це цікаво

КОПІЙКИ, ДУКАТИ, ГРИВНІ

«Історія земель України мовою нумізматики» (грошовий обіг на землях України в 5 столітті до н. е. — 20 столітті н. е.) — така назва нумізматичної виставки, організованої Українським центром народної творчості та асоціацією «Реліквія», що відкрилася сьогодні у приміщенні Державного культурно-просвітницького центру «Український дім» (колишній музей Леніна).

Кияни та гості столиці мають змогу не лише познайомитися з колекціями монет, але й дізнатися про білі плями в нашій історії, пов'язані з карбуванням національних грошей ще за часів Київської Русі. Нумізмати зможуть отримати консультації та придбати нумізматичні сувеніри та інформаційні бюлетені. Виставка триватиме до 19 липня.

Андрій БОЄЧКО.

Анонс

ЄВРОПА ДИВИТЬСЯ НА НАС

1—5 листопада на Закарпатті під егідою ЮНЕСКО буде проведено міжнародний форум «Слов'янські культури на межі XXI століття». На вибір місця вплинуло і те, що при Ужгородському університеті діє інститут карпатознавства, планується випускати журнал «Слов'янознавство». Його видання, як повідомив ректор вузу Володимир Сливка, погоджено з державним радником Миколою Жулинським.

На Ужгородський університет Європа звертає дедалі більшу увагу. Дворічну школу бізнесу, яка відкриється тут 1 вересня, за словами ректора, фінансуватиме уряд Англії.

ІА «ІНТЕЛЕКТ».

Ужгород

ВА...

«КИЄ...

Вам не до... чання невдо... лів біля газ... перу на пор... вистачає, а... всячини — ... порад до ни... налістських ... ли промай... про створен... ські ведом... з журналіст... ції новини ... — м... ряду...

І справді, ... ще придум... ли-силеної ... не виділило ... захотілося ... за умови, ... ського коле... новному га... йшли у «Ве... міських газ... ів» та «Киї... правда, жур... у столиці ... сандр Шев... тором, Ге... Ганна Ше... Липенко, ... вич, Евген... Троян, Юлі... ла Ва... їх чи... ли газети ... засновник ... «Довіра» ... гієм Кичи... що т...

Проте й ... ло не з ле... зету, не с... обидві міс... інші. Риз... враження ... дивовижно ... вдалося! З... чеш їсти, ... то заробл... приватна, ... й обидві ... — журнал...

У наш... за голов... таких — ... ні» Оре... ванців. ... йде в ... підручник... школи. ... Олексан... го. Тираж... кусатиме...

...а думка

...Е СОКІЛ, ...А БЕЗ НЕБА

...лося з Мо... ...відсотків, та ...х у переро... ...им курсом ...за долар). ...договорів чи ...ормативних ...ділу цих сум ...захотіли в ...і віддали ...2,7 мільйо... ...що ми одер... ...приблизно ...заробленних хунків між країнами, передусім між Україною і Росією, то вже проблема економічна. Як і впровадження новітніх автоматизованих систем управління, без яких вихід на світовий рівень неможливий. Розрахунки свідчать, що диспетчери можуть самостійно заробити кошти, необхідні для здійснення цих заходів.

...потрібно як... ...сті сувере... ...го просто... ...тися мають ...ими також ...чні й техно... ...рших, то ми ...зони від... ...управління ...м, укласти ...з сусідами, ...народних ор... ...авіації. А ...взаєморозра... Щодо практичної реалізації пропозицій, які дозволять Україні стати власником свого повітряного простору, то в Київському інституті інженерів цивільної авіації є значний досвід і підготовлені кадри в галузі техніко-економічних проблем створення й функціонування аеронавігаційних засобів. Слово за урядом.

В'ячеслав КОБА, доктор економічних наук, професор КІЦА.

Київ.

...дрівки

...е приховуйте сліз

...во про слав... ...олі задум. ...ервах нездій... ...очав втілю...

...еднались ху... ...и, будівель... ...куточків Ук... ...ізаце Михай... ...озацьке пріз... ...гін (нагін — ...ться на зов... ...дана для при... ...у). — Усіх ...венна ідея. ...шти зібрали ...трудящими. ...ькому крей... ...і, який на... ...місце для ...а й дах над ...и у Дрого... ...ві дуб на ...у чайки, під... ...черет, опану... ...праву. Хіба ...20 метрів ...завширшки, ...етрів — пло... ...гармат, пов... ...нащення ча...

Міцним, талановитим, таким, що запалились від історичного гноту, хлопцям можна позаздрити. І їм заздрили, зустрічаючи на вулицях Києва і Львова — голомозих, хвацько одягнених у козацькі свитки і шаровари (кроїли, шили своїми руками), завжди з піснею — то думою, то коломийкою.

Новачки у морській справі, вони проштудіювали і засвоїли й цю науку, довівши, що козак — то є завжди козак. Та чого ще: якщо у двомісячному плаванні у когонебудь з команди захворіє зуб — на борту знайдеться той, хто його професійно вилікує!

...Завтра, як і кілька сторіч тому, мандрівників проводжатимуть рідні і близькі. Вони благословлятимуть цього разу не просто синів і братів, а — козаків. І, їй право, не варто ховати сльози!

Сергій ВУСАТИЙ.

Київ.

...ене солов'ями

...династію є ...и — на сцені ...нині працює ...не був під... ...кіз славного життя — актриса сповнена сил, енергії й творчих планів.

Лариса НУЖНА.

Фото Юрія ПЕТРОВА.

Реалії

РОЗВАЖАЮТЬСЯ — ХТО ЯК МОЖЕ

У ці дні працівники шляхової служби Недригайлівського району зайняті реставрацією інформаційно-вказівних знаків на трасі Суми—Ромни. Необхідність у цьому виникла після того, як хтось вивів їх з ладу, замалювавши назви населених пунктів червоною фарбою. Витівки анонімного «художника», особу якого поки що не встановлено, обійшлися місцевій скарбниці майже у 10 тисяч карбованців.

Віталій МАКСЮТЕНКО.

Суми.

Це цікаво

КОПІЙКИ, ДУКАТИ, ГРИВНІ

«Історія земель України мовою нумізматики» (грошовий обіг на землях України в 5 столітті до н. е. — 20 столітті н. е.) — така назва нумізматичної виставки, організованої Українським центром народної творчості та асоціацією «Реліквія», що відкрилася сьогодні у приміщенні Державного культурно-просвітницького центру «Український дім» (колишній музей Леніна).

Кияни та гості столиці мають змогу не лише познайомитися з колекціями монет, але й дізнатися про білі плями в нашій історії, пов'язані з карбуванням національних грошей ще за часів Київської Русі. Нумізмати зможуть отримати консультації та придбати нумізматичні сувеніри та інформаційні бюлетені. Виставка триватиме до 19 липня.

Андрій БОЄЧКО.

Анонс

ЄВРОПА ДИВИТЬСЯ НА НАС

1—5 листопада на Закарпатті під егідою ЮНЕСКО буде проведено міжнародний форум «Слов'янські культури на межі XXI століття». На вибір місця вплинуло і те, що при Ужгородському університеті діє інститут карпатознавства, планується випускати журнал «Слов'янознавство». Його видання, як повідомив ректор вузу Володимир Сливка, погоджено з державним радником Миколою Жулинським.

На Ужгородський університет Європа звертає дедалі більшу увагу. Дворічну школу бізнесу, яка відкриється тут 1 вересня, за словами ректора, фінансуватиме уряд Англії.

ІА «ІНТЕЛЕКТ».

Ужгород

У світ!

ВАС ВІТАЄ ГАЗЕТА «КИЕВСКИЕ ВЕДОМОСТИ»

Вам не доводилося чути бурчання невдоволених обивателів біля газетних кіосків: паперу на порядні видання не вистачає, а тут завал усякої всячини — від сумнівних секспорад до низькопробних журналістських вправ... Тож, коли промайнула інформація про створення газети «Киевские ведомости», навіть дехто з журналістів поставився до цієї новини досить скептично — м... ще одн... ...того ж ряду.

І справді, що, здавалося б, ще придумати, аби серед силі-силенної видань якесь одне виділилося так, щоб його захотілося прочитати? Та ще й за умови, що ядро журналістського колективу склали в основному газетярі, які перейшли у «Ведомости» з двох міських газет — «Вечірній Київ» та «Київський вісник». Щоправда, журналісти з іменами, у столиці знаними — Олександр Швець, який став редактором, Ге... Кириндясов, Ганна Шер..., Олександр Липенко, Валентина Симкович, Євген Якунов, Лариса Трозн, Юлія Мостова, Людмила Ва...ва... Во... ...али своїх чит... ...які п...дплачували газети саме на них. Та й засновник газети — фірма «Довіра» з президентом Сергієм Кичигіним (Тоймою) — що т... ...ю щось ...рить.

Проте й завдання у них було не з легких — зробити газету, не схожою не тільки на обидві міські, а й на будь-які інші. Ризикуючи випередити враження читачів, скажу, що дивовижно, але колективу це вдалося! З одного боку — хочеш їсти, умій крутитися, тобто заробляти гроші, бо газета приватна, як, власне кажучи, й обидві інші, де власниками — журналістські колективи.

Не поспішайте обурюватися: журналісти пропонують читачеві добротний товар — інформацію, яку в інших виданнях не одержиш. То чому б нам за цей товар і не заплатити не такі вже й великі гроші — 2 купони за випуск?

І справді, в якій ще газеті побачиш «непричесане» фото маніяка-вбивці на «заголовному» місці першої сторінки і президента державної телерадіокомпанії — на останній? І ще силу-силенну інформації на 16 сторінках — обирай до смаку на полосах «Політика», «Ділове життя», «Від А до Я», «Культура і спорт», «Людина і місто», «600 рядків», «Мораль», де читачі зустрінуться з улюбленими відомими журналістами і з тими, які ще, певне, стануть відомими.

А зараз, мабуть, про головне: перший, спеціальний випуск вийшов справді таким, що прочитається від першого до останнього слова. Тож, дай Боже, як кажуть, не тільки втриматися, а й протриматися. І все ж, успіху, колеги!

...Набрала телефонний номер редакції — 417-36-71 і несподівано (де ще таке почуєш!) у трубці пролунало приємно-жіноче: «Вас вітає газета «Киевские ведомости»!

Валентина ПОЛІЩУК.

Що почім

МОЖЛИВО, НЕ ВКУСИТЬ

У нашій історії є від чого хапатися за голову. Але хапаються за голову й ті, хто ту історію хотів би знати: підручників як таких — нема, а те, що є — дороге. Приміром, «Історія України» Ореста Субтельного коштує нині на руках вже 450 карбованців. Правда, у київському видавництві «Освіта» ось-ось вийде в світ книжка «Оповідання з історії України» — пробний підручник до початкового курсу історії для 5 класу середньої школи. Книжку написано молодим українським письменником Олександром Кучеруком, редакція професора С. Кульчицького. Тираж — 500 тисяч примірників, отож, можливо, й ціна не кусатиметься.

Христофор ГРУША.

Мал. Сергія ФЕДЬКА.

Суб'єктивн...

ПЕРЕПОЧИН... ЗА КО...

Українсько-російське зближення в Дагомисі було таким блискавичним і всеохоплюючим, що з огляду на попереднє протистояння практично з усіх питань залишається тільки здивовано запитувати: ну навіщо треба було стільки місяців поспіль показувати один одному суверенні дулі в кишені? Причини цього явища, так би мовити, лежать на поверхні. Навіть коли існують якісь секретні домовленості й мотивації, то головних причин дві: політична й економічна.

По-перше, в обох республіках активізувалися опозиційні сили, які від голої критики й перегрупування сил взяли чіткий курс: на владу. Звичайно, Єльцин і Кравчук які відчули смак керівництва, цього допустити аж ніяк не можуть.

По-друге, в обох республіках економічна криза набула катастрофічного характеру і поки що «не тягне» ні радикальне реформаторство Гайдара, ні фактична бездіяльність Фокіна. Крім того, ке...

рівники наре... що за умови ... інтегрованост... публік швидш... ків призведе... швидшого ск... номічну безо... зважаючи на... сії дозволит... валюту, сенс... ких економіч... стей один: не... розірвати зв... гальний кола... теж можлива... двох урядів: ... користати п... протистояння... ня реформ, ... умови збереж... кіна такий ва... більш ніж с... ще один аспе... мусь скромн... він цілком п... тиск Заходу. ... зі з'їздили е... ти. Якщо в ... західні полі... тільки одного... ти реставрац... то для бізнес... економіка. Ім... ба повернути...

«...

Схоже, що Республіканський центр виставок і ярмарків у Києві стає з допомогою фірми Мессе-Унд Аусштеллунгсгезельшафт Ост-Хандель Консантинг МБХ з Гамбурга (ФРН) своєрідною вітриною Заходу. або справжнього способу життя, а не жебрацького існування.

Особливо це відчуваєш на виставці «Консумер-Гудз-92», яка відкрилася 2 липня. Той, хто побуває на виставці, може подивитися, скільки гарних, зручних і небачених нами товарів для народу, про які нам більше 70 років говорила компартія, створили капіталісти, яких наша ідеологія стільки лаяла.

Наприклад, фірма «Філіпс» експонує найсучаснішу аудіота відеотехніку. «Ровента» — зручні і потрібні у домашньому господарстві побутові електроприлади, «Кенон» — фотоапарати, «Лего» — іграшки, «Лонда» — устаткування для перукарень і косметику, «Тріумф» — одяг на будь-який смак, а скільки тут напоїв, наідків!

Та, на жаль, рідко до фірма...

...чів звертають... керівникам: не... вати товар. ... фірм згодні н... у нас?

І все ж зав...

ГОЛОС України

— У світ! —

...Є ВІТАЄ ГАЗЕТА ...СКИЕ ВЕДОМОСТИ»

...дилося чути бур-
...лених обивате-
...них кіосків: па-
...ні видання не
...ут завал усякої
... сумнівних секс-
...копробних жур-
...рав... Тож, ко-
...ла інформація
... газети «Киев-
...и», навіть дехто
... поставився до
...сить скептично
... одн... того ж

...о, здавалося б,
..., аби серед си-
...дань якесь од-
... так, щоб його
...читати? Та ще й
... ядро журналіст-
...ву склали в ос-
...ярі, які пере-
...мости» з двох
... — «Вечірній Ки-
...кий вісник». Що-
...лісти з іменами,
...аними — Олек-
... який став редак-
... Кириндясов,
..., Олександр
...лентина Симко-
...Якунов, Лариса
...Мостова, Людми-
... Во... али сво-
...кі п... дплачува-
...е на них. Та й
...азети — фірма
...резидентом Сер-
...м (Тоймою) —
...ось ...орить.

...дання у них бу-
...х — зробити га-
...ою не тільки на
... а й на будь-які
...очи випередити
...чів, скажу, що
...е колективу це
...дного боку — хо-
...й крутитися, тоб-
... гроші, бо газета
... власне кажучи,
... де власниками
...кі колективи.

Не поспішайте обурюватися: журналісти пропонують читачеві добротний товар — інформацію, яку в інших виданнях не одержиш. То чому б нам за цей товар і не заплатити не такі вже й великі гроші — 2 купони за випуск?

І справді, в якій ще газеті побачиш «непричесане» фото маніяка-вбивці на «заголовному» місці першої сторінки і президента державної телерадіокомпанії — на останній? І ще силу-силенну інформації на 16 сторінках — обирай до смаку на полосах «Політика», «Ділове життя», «Від А до Я», «Культура і спорт», «Людина і місто», «600 рядків», «Мораль», де читачі зустрінуться з улюбленими відомими журналістами і з тими, які ще, певне, стануть відомими.

А зараз, мабуть, про головне: перший, спеціальний випуск вийшов справді таким, що прочитається від першого до останнього слова. Тож, дай Боже, як кажуть, не тільки втриматися, а й протриматися. І все ж, успіху, колеги!

...Набрала телефонний номер редакції — 417-36-71 і несподівано (де ще таке почуєш?) у трубці пролунало приємно-жіноче: «Вас вітає газета «Киевские ведомости»!

Валентина ПОЛІЩУК.

— Що почім —

...МОЖЛИВО, ...Е ВКУСИТЬ

...рії є від чого хапатися за голову. Але хапаються ...і, хто ту історію хотів би знати: підручників як ... а те, що є — дороге. Приміром, «Історія Укра ...убтельного коштує нині на руках вже 450 карбо... ..., у київському видавництві «Освіта» ось-ось ви... ...ижка «Оповідання з історії України» — пробний ... початкового курсу історії для 5 класу середньої ...у написано молодим українським письменником ... Кучеруком, редакція професора С. Кульчицько... ...500 тисяч примірників, отож, можливо, й ціна не

Христофор ГРУША.

Мал. Сергія ФЕДЬКА.

— Суб'єктивний погляд спецкора —

ПЕРЕПОЧИНОК КРАЩИЙ ЗА КОНФЛІКТИ

Українсько-російське зближення в Дагомисі було таким блискавичним і всеохоплюючим, що з огляду на попереднє протистояння практично з усіх питань залишається тільки здивовано запитувати: ну навіщо треба було стільки місяців поспіль показувати один одному суверенні дулі в кишені? Причини цього явища, так би мовити, лежать на поверхні. Навіть коли існують якісь секретні домовленості й мотивації, то головних причин дві: політична й економічна.

По-перше, в обох республіках активізувалися опозиційні сили, які від голої критики й перегрупування сил взяли чіткий курс: на владу. Звичайно, Єльцин і Кравчук які відчули смак керівництва, цього допустити аж ніяк не можуть.

По-друге, в обох республіках економічна криза набула катастрофічного характеру і поки що «не тягне» ні радикальне реформаторство Гайдара, ні фактична бездіяльність Фокіна. Крім того, керівники нарешті усвідомили, що за умови такої обопільної інтегрованості економік республік швидкий розрив зв'язків призведе тільки до ще швидшого скочування в економічну безодню. Тому, незважаючи навіть на згоду Росії дозволити Україні власну валюту, сенс усіх дагомиських економічних домовленостей один: не дати остаточно розірвати зв'язки, бо це загальний колапс. Тут, правда, теж можлива різниця в меті двох урядів: Росія може використати перепочинок від протистояння для поглиблення реформ, в Україні ж за умови збереження уряду Фокіна такий варіант, на жаль, більш ніж сумнівний... Є й ще один аспект, про який чомусь скромно мовчать, але він цілком припустимий. Це тиск Заходу, на який по черзі з'їздили обидва Президенти. Якщо в політичній сфері західні політики вимагають тільки одного — не допустити реставрації тоталітаризму, то для бізнесменів важливіша економіка. Ім, по-перше, треба повернути союзні кредити, по-друге, мати гарантії повернення нових інвестицій. А це може статися тільки за умови функціонування спільного народногосподарського комплексу, а не паперових законів про захист інвестицій і фантомні пільги.

Отже, зближення відбулося, і вже, мабуть, забувся і смак шампанського, випитого після підписання документів. Що з цього може бути? Чи не стане воно черговою мильною булькою на кшталт СНД?

Як на мене, все залежить від того, хто в Києві і Москві які цілі ставитиме під час перепочинку. Бо якщо не брати до уваги підписану угоду про удосконалення міждержавних відносин та кількох міжбанківських угод, то з усіх інших спірних питань було прийнято тільки політичні рішення. А це означає одне: вони ще далекі від розв'язання. І Чорноморський флот, і Крим, і доля СНД, і виконання економічних угод. На жаль, це саме так. І нема гарантії, що коли спільними зусиллями дещо стабілізується економічна ситуація і відпадуть загрози правлячим режимам (Єльцин і Кравчук — відомі майстри політичного лавірування), то Росія знову не заявить претензії на роль політичного гегемона і Україні знову доведеться відстоювати свою незалежність, якщо «партія влади» Кравчука до того часу від неї не відмовиться. Як на мене, то останнє — ймовірне, але неможливе, бо від влади просто так не відмовляється ніхто. Кравчук також.

Тож щоб домовленості в Дагомисі стали українськими і російськими реаліями і не зробили Росію та Україну знову «старшою» і «молодшою», залишається одне — суворо дотримуватися підписаного. Але навіть коли можливі різні варіанти, найневигідніші також, то події в Дагомисі мають сьогодні позитивний характер. Бо, як справді сказала одна бабуся, краще хай цілуються, ніж воюють. А там поживемо — побачимо, може, й вивезе...

Володимир СКАЧКО.

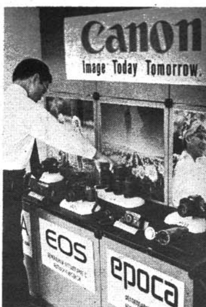
— Виставки —

«КОНЗУМЕР-ГУДЗ-92»

Схоже, що Республіканський центр виставок і ярмарків у Києві стає з допомогою фірми Мессе-Унд Аусштеллунгсгезельшафт Ост-Хандель Консантинг МБХ з Гамбурга (ФРН) своєрідною вітриною Заходу, або справжнього способу життя, а не жебрацького існування.

Особливо це відчуваєш на виставці «Конзумер-Гудз-92», яка відкрилася 2 липня. Той, хто побуває на виставці, може подивитися, скільки гарних, зручних і небачених нами товарів для народу, про які нам більше 70 років говорила компартія, створили капіталісти, яких наша ідеологія стільки лаяла.

Наприклад, фірма «Філіпс» експонує найсучаснішу аудіота відеотехніку. «Ровента» — зручні і потрібні у домашньому господарстві побутові електроприлади, «Кенон» — фотоапарати, «Лего» — іграшки, «Лонда» — устаткування для перукарень і косметику, «Тріумф» — одяг на будь-який смак, а скільки тут напоїв, наїдків!

Та, на жаль, рідко до фірмачів звертаються наші торгові керівники: нема за що купувати товар. Правда, багато фірм згодні на бартер. Чи є він у нас?

І все ж завітайте на «Конзумер-Гудз-92», щоб подивитись, як крокує сучасна техніка, як турбується про людей система, яку ми стільки лаяли і будували комунізм. Думаю, ще багато роздумів викличе виставка. Що ж, дивіться, порівнюйте, думайте.

Олександр ВОЛОДИМИРОВ.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

— Реклама —

Селянський щоденник

КОСОВИЦЯ НА ВОЛИНІ

В акціонерному товаристві «Урожай», що в Луцькому районі, майже 500 гектарів багаторічних сіяних трав. З них планують заклaсти не менше 900 тонн сіна. Це більше, ніж торік. Застосувавши метод активного вентилювання зеленої маси, тут заготовили вже понад 600 тонн сіна.

Ось що повідомив перший заступник начальника управління сільського господарства Луцького райвиконкому Юрій Мельник: «В господарствах району на збиранні сіна працює 50 різних агрегатів. Правда, не всі вони використовуються на повну потужність. Бракує бензину, запасних частин. І хоч щодня в районі закладають 400—500 тонн сіна і 2500 тонн сінажу, темпи можуть бути кращими. Проблема — для тюкування сіна немає шпагату. Кілограм його сьогодні коштує 300 карбованців. Але й за такі великі гроші його ніде купити».

І все-таки Волинь косить сіно, зелену масу. Скажімо, в Луцькому районі з першого укосу трав буде заготовлено 13 тисяч тонн сіна, 36 тисяч тонн сінажу. Якщо говорити про область в цілому, то на Волині належить зібрати першим укосом сіяних і природних трав з площі 158 тисяч гектарів, заготовити 250 тисяч тонн сіна, 370 тисяч тонн сінажу.

МЕДОВИЙ ФЕРМЕР

Святослав Щербик любить село, землю і бджоли. Двадцять років із сорока шести пасічникує. Торік у червні він став фермером-пасічником. Поки що єдиним на Волині.

Щербик викупив у місцевому колгоспі пасіку — 40 бджолосімей, 105 вуликів. Мав своїх двадцять. Взяв понад два гектари землі. Торік від своєї пасіки отримав півтонни меду. З них 250 кілограмів віддав у колгоспну комору, а решту продав односельчанам. Чи дорого брав? По тридцять карбованців за кілограм.

— Потрібні гроші,— розмірковує фермер.— Один вулик сьогодні коштує 2 тисячі 600 карбованців. А я купив 60 штук. Придбав списаний вантажний автомобіль, зробив причеп...

Сьогодні у Святослава Щербика — 80 бджолосімей. Планує пасічник у цьому році зібрати півтори тонни меду. Збиратиме також маточне молочко, прополіс, бджолину отруту...

Богдан БЕРЕКЕТА,
власний кореспондент «Голосу України».
Волинська область.

До теми становлення України як морської держави, що на рівних вела б торговий діалог через моря й океани з десятками інших країн, наша газета вже зверталася не раз. Надто багато проблем виникло на цьому шляху. Ні, є в нас і пристойний морський флот, і по-сучасному обладнані порти, і висококваліфіковані кадри. Та не вистачає досвіду, бо до недавнього часу всім цим керувала Москва. Не вистачає коштів, насамперед інвалютних, для оновлення виробництва, бо їх теж забирала Москва. Навіть після розпаду СРСР вона диктує нам, як вирішувати долю суден. То заарештує їх, то продає іноземним компаніям.

Та, попри все, тепер, коли Україна є самостійною державою, з'явилися, здавалося б, надії на краще. І особливо після того, як у січні нинішнього року було створено Укрморфлот. Минуло кілька місяців. Чи ж набагато просунулися вперед! Відповідь на це запитання дає відкритий лист групи народних депутатів України — Миколи Головенка, Едуарда Горіна, Сергія Дорогунцова, Віталія Дудченка, Анатолія Лобенка, а також голови Одеської міськради Леоніда Чернеги, академіків Сергія Андронаті та Юрія Воробйова, письменників Івана Гайдаєнка та Івана Рядченка, директора інституту «ЧорноморНДІпроект» Віктора Яценка, якого вони адресували Президентові України Л. Кравчуку.

Ось його короткий виклад.

Фото М. Ф. КОЗЛОВСЬКОГО.

Повертаючись до надрукованого

КУРС НА «БАНАНОВУ РЕСПУБЛІКУ»?

— З морем пов'язало долю чимало людей. Своєю працею у трьох великих морських пароплавствах, у сімнадцяти портах, на шести судноремонтних заводах, ряді інших підприємств транспорту вони забезпечують для нашої держави не менш як 70 відсотків її зовнішньоторговельного обороту і близько сорока відсотків такого обороту всіх держав СНД. Ціною величезних зусиль ці люди підтримують сталу роботу морського транспорту, водночас перебуваючи в постійній тривозі за його долю, за свій завтрашній день. Вони з величезним подивом спостерігають, як власна держава втрачає економічну незалежність на морі, по суті добровільно відмовляючись від притоку валюти до своєї далеко не багатої скарбниці.

Нині з кожних ста суден, що їх обробляють в українських портах, тільки 20 належать національним судновласникам. Зовнішньоторговельні вантажі України перевозить здебільшого іноземний флот, якому чомусь надані невиправдані пільги й привілеї. Роль держави в питаннях регулювання торговельного мореплавства зведена нанівець.

У законодавчі проломи, що утворилися, ринули колишні союзні структури, які перефарбовуються під спільні підприємства, а іноколи навіть не змінюють своїх назв, приміром, російський «Совмортранс». Хвацько орудують у портах, гріючи руки на посередницькому бізнесі з обслуговування іноземного флоту, агентські фірми, створені з участю іноземного капіталу, — жорсткі конкуренти українських пароплавств. Відмова від монополії держави у «валютодобувній» сфері агентування рівноцінна передачі до чужих рук концесій по видобуванню дорогоцінних металів.

Флот, позбавлений сталої вантажної бази вітчизняної зовнішньої торгівлі, щороку втрачає десятки суден — їх списують за віком, а на нові немає коштів. Про що думають моряки, які втратили робочі місця, коли бачать низки іноземних суден у портах? Разом з тим навіть у «бананових республіках», не кажучи вже за цивілізовані країни, держава бере на себе регулювання торгового мореплавства, суворо дозуючи співробітництво у цій сфері іноземних морських підприємців.

Та й Укрморфлот створено зі значним запізненням, держава на той час через безлад у галузі зазнала значних збитків. Але все ж з його появою здавалося, відкрилися шляхи до формування структури управління галуззю, з'явилася можливість надолужити там, де Україна за останні роки тільки втрачала. Проте після цього почали посилено розводитися про те, що тільки вільна конкуренція з іноземними морськими структурами дасть, мовляв, можливість піднести морську торгівлю на гідний рівень. Розмови ніби й у дусі дня, та не дуже глибокі за суттю. Бо вже саме поняття «ринок» передбачає регулювання — інакше це хаос, безкрай.

Великі морські порти, будучи, по суті, монополістами в перебробці вантажів, на шкоду національним судновласникам та своїм сусідам — малим портам, почали порушувати чинне законодавство, наплодили спільних підприємств з агентування іноземного флоту, що користується пільговим оподаткуванням, нехтуючи при цьому державну компанію «Інфлот». І біда не тільки в тому, що держава внаслідок порушення закону витісняється з ринку агентування, а й в іншому. З поля зору держави зовсім випадає система взаєморозрахунків з іноземними судновласниками, а отже, з'являється широке поле для зловживань службовим становищем, хабарів, неврахованих валютних взаєморозрахунків. Саме в цьому слід шукати пояснень, чому порти заповнені іноземними суднами, а наші простоюють на рейдах.

Укрморфлот прагнув стати на шляху безладдя — вже й досят дечого, але тут було створено... Міністерство транспорту. Воно може підмінювати Укрморфлот на більш високому рівні, усувати його від практичних справ, хоча саме далеке від морських проблем. І Укрморфлот, зрозуміло, навіть не набравши обертів, забуксував. Бачачи це, компетентні спеціалісти-практики не хочуть працювати в державній морській адміністрації.

А національний флот України гине в нерівній боротьбі з іноземними конкурентами. Знаходяться ж кошти в Україні, у держав — членів СНД, щоб фрахтувати іноземний тоннаж. Чи ж розумно при цьому відправляти наші судна на заробітки за кордон, зазнаючи збитків, позбавляючи себе можливості нагромаджувати кошти для відтворення того ж флоту?

Досить експериментів. Час прислухатися до професіоналів, надати їм права і можливості для створення могутнього національного флоту України. Час зробити Україну господарем власних портів і акваторій, почати законодавчо регулювати морську торгівлю й торговельне мореплавство. Вже є проекти Кодексу торговельного мореплавства України, Закону про морський транспорт, завершено розробку валютних тарифів у портах, готується фінансова програма забезпечення життєдіяльності флоту. Але вся ця робота здійснюється поки що лише силами Чорноморського морського пароплавства, до того ж за умов жорстокого фінансового шторму. І всьому цьому ще належить пройти довгий шлях узгоджень у кабінетах Міністерства транспорту. Згаємо час — втратимо надто багато.

А тим часом Кабінет Міністрів Росії вже розглянув питання «Про відродження російського торговельного флоту», намітив заходи щодо його збереження й розвитку.

Чи не постане при цьому питання й про перерозподіл торговельного флоту колишнього СРСР?

Отакий лист. Такі проблеми. Хай прочитають про них ті, кому особливо болить, — моряки. Щоб більше й глибше знати про загальну ситуацію й про те, що не кинуті вони напризволяще, що є люди, готові за них постояти. Хай прочитають про це й усі народні депутати України, і члени уряду та працівники Міністерства транспорту, і керівники, спеціалісти пароплавства, портів. Щоб, сподіваємося, пройнятися тривогою за подальшу долю українського флоту й не припустити його повної загибелі. Бо, на словах ратуючи за самостійність та могутність своєї держави, на ділі ми нерідко ще, виходить, підточуємо її сили.

Георгій ВОРОТНЮК,
власний кореспондент «Голосу України».
Одеса.

Від Комітету по Державних преміях України в галузі науки і техніки при Кабінеті Міністрів України

Комітет по Державних преміях України в галузі науки і техніки при Кабінеті Міністрів України повідомляє, що до участі в конкурсі на здобуття Державних премій України в галузі науки і техніки 1992 року допущені такі роботи:

1. **Лєвін Б. Я., Гольдберг А. А., Островський І. В.** Цикл робіт «Дослідження по цілих та мероморфних функціях».

Представлений Фізико-технічним інститутом низьких температур Академії наук України.

2. **Шевченко Ю. М., Махорт П. Г., Мотовиловець І. О., Савченко В. Г., Киричок І. Ф., Козлов В. І.** «Механика связанных полей в элементах конструкций», монографія у п'яти томах («Наукова думка», К., 1987—1989).

Представлена Інститутом механіки Академії наук України.

3. **Проценко М. М., Білик В. К., Стус С. М., Квашенко Н. Г., Климовська А. І., Кирюхін В. П., Шостак О. М., Брайко В. В.** «Створення та впровадження комплексної системи автоматизації вимірювання магнітних полів при розробці, експериментальних дослідженнях та вихідному контролі промислових виробів».

Представлена Інститутом кібернетики імені В. М. Глушкова Академії наук України.

4. **Степанов В. В., Слєднєв В. П., Терещенко В. П., Ноздрачов В. А., Сокур М. П., Васильєв В. І., Бабак О. В. Чернов В. О.** «Створення методів, розробка та впровадження інформаційно-вимірювальних, прогнозуючих і контролюючих систем для управління тепловим станом горна доменної печі, які забезпечують промислове освоєння ресурсозберігаючої технології виплавки якісного чавуну».

Представлена Донецьким металургійним заводом.

5. **Артамонов В. К., Білоусов Б. М., Горін Ф. М., Єгіпко В. М., Зінченко В. П., Овчаренко В. В., Руденко М. В., Туз Ю. М.** «Створення прогресивної високопродуктивної бази автоматизації експериментально-дослідних робіт в аеродинамічних трубах, які забезпечили розробку серії транспортних літаків «Ан».

Представлена Авіаційним науково-технічним комплексом імені О. К. Антонова.

6. **Ситенко О. Г.** Цикл робіт «Флуктуації і нелінійна взаємодія хвиль в плазмі».

Представлений Інститутом теоретичної фізики Академії наук України.

7. **Гаврилюк В. Г., Івасишин О. М., Кокорін В. В., Сльозов В. В., Телевич Р. В., Якушечкін Є. І.** Цикл робіт «Фазові та структурні перетворення у твердих розчинах з мікро- і субмікронеоднорідним розподілом елементів та їх використання для одержання нових металевих матеріалів».

Представлений Інститутом металофізики Академії наук України.

8. **Влох О.-С. Г., Коцур С. С., Луців-Шумський Л. П., Половинко І. І., Романюк М. О., Стасюк І. В., Шопа Я. І.** Цикл праць «Дослідження параметричних явищ в кристалооптиці».

Представлений Львівським державним університетом імені І. Я. Франка.

9. **Пархоменко В. Д., Цибульов П. М., Сорока П. Г., Ткачук Б. В., Юхимчук С. О., Верещак В. Г.** «Плазмохімічні процеси: фізико-хімічні основи, технологія, застосування».

Представлена Інститутом загальної та неорганічної хімії Академії наук України.

10. **Колодяжний В. І., Красовицький Б. М., Малкес Л. Я., Переяслова Д. Г., Семиноженко В. П., Сердечна Т. А., Шершуков В. М., Ягупольський Л. М.** «Створення органічних люмінофорів і люмінесцентних матеріалів, організація їх виробництва на Україні та впровадження у різні галузі народного господарства, науки і техніки».

Представлена Інститутом монокристалів Академії наук України, Інститутом органічної хімії Академії наук України, рубіжанським виробничим об'єднанням «Краситель».

11. **Гродзінський А. М., Джуренко Н. І., Ісайкіна О. П., Лебеда А. П., Макарчук Н. М., Осетров В. Д., Собко В. Г., Кривенко В. В.** «Лікарські рослини: енциклопедичний довідник» (УРЕ, К., 1989).

Представлений Центральним ботанічним садом імені М. М. Гришка Академії наук України.

12. **Зерова М. Д., Д'яконечук Л. А., Єрмоленко В. М., Мамонтова В. О., Коломоєць Т. П., Мамаєв Б. М., Нарчук Е. П., Синьов С. Ю.** Тритомне видання «Насекомые-галлообразователи культурных и дикорастущих растений европейской части СССР» («Наукова думка», К., 1988, 1989, 1991).

Представлене Інститутом зоології імені І. І. Шмальгаузена Академії наук України.

13. **Кочубей С. М., Воловик О. Г., Мануїльська С. В., Ситник С. К.** «Фізико-хімічні механізми мінливості мембранної системи хлоропластів у зв'язку з регуляцією процесу фотосинтезу».

Представлена Інститутом фізіології рослин і генетики Академії наук України.

14. **Єсипчук К. Ю., Щербаков І. Б., Нечаєв С. В., Орса В. І., Толстой М. І., Шеремет Є. М., Свєшніков К. І.** Цикл робіт «Петрологія, петрофізика та рудоносність гранітоїдів Українського щита».

Представлений Інститутом геохімії і фізики мінералів Академії наук України.

15. **Дворянин Є. С., Забелло Г. Д., Клочко В. П., Краюшкін В. О., Крот В. В., Павленко П. Т., Пономаренко М. І., Чебаненко І. І.** «Відкриття принципово нового об'єкту пошуків родовищ нафти і газу як джерела розширення паливно-енергетичної бази України».

Представлена Державним комітетом України по геології і використанню надр.

16. **Гораль В. М., Лаппа Н. В., Лісовий М. П., Мудрик З. М.** «Створення грибних мікробіологічних засобів захисту рослин від шкідників і хвороб. Розробка технології їх виробництва та застосування».

Представлена Українським науково-дослідним інститутом захисту рослин.

17. **Туровцев М. І., Оратовський М. Т., Мамаєв І. Г.** «Селекція та впровадження нових сортів черешні у виробництво».

Представлена Українським науково-дослідним інститутом зрошуваного садівництва.

18. **Мамчур Ф. І., Нейко Є. М.** «Створення, розробка технології та вивчення клінічної ефективності препаратів, виготовлених на рослинній основі — «Уролесану» і «Цитрино-лу».

Представлена Івано-Франківським медичним інститутом.

19. **Білоус А. М., Воротілін О. М., Гольцев А. М., Лобинцева Г. С., Луговий В. Й., Моісеєв В. О., Лаврик С. С., Когут Г. І.** Цикл робіт «Створення наукових основ та методів кріоконсервування клітинних суспензій і їх застосування у медицині».

Представлений Інститутом проблем кріобіології і кріомедицини Академії наук України.

20. **Кожушко Д. І., Кравчук В. І., Кузьмінов В. Г., Погорілий Л. В., Покуса О. О., Соловей В. І., Тарасенко С. С., Чернявський С. В.** «Розробка та впровадження у виробництво комплексу машин для механізації збирання кормових коренеплодів».

Представлена колективним (народним) виробничим підприємством «Дніпропетровський комбайновий завод».

21. **Дюбко С. П., Свіч В. А., Герасимов В. Г., Єфименко М. Н., Єфремов В. О., Покормяхо М. Г., Топков О. М., Фесенко Л. Д.** Цикл робіт «Дослідження та розробки субміліметрових молекулярних лазерів з оптичною накачкою».

Представлений Харківським державним університетом імені О. М. Горького.

22. **Валах М. Я., Венгер Є. Ф., Власкіна С. І., Губанов В. О., Крохмаль А. П., Лисиця М. П., Сергеєв О. Т., Таращенко Д. Т.** Цикл робіт «Комплексні дослідження фізичних властивостей карбіду кремнію і розробка на його основі напівпровідникових приладів, що працюють в екстремальних умовах».

Представлений Інститутом напівпровідників Академії наук України.

23. **Писарєв Ю. Г., Грудєв О. П., Седельнікова Л. С., Должанський А. М., Сігалов Ю. Б., Буравльов І. Б., Фарімець А. В., Солонець Л. І.** «Розробка та впровадження прогресивної технології волочіння стального дроту підвищеної міцності шляхом оптимізації параметрів деформації і створення нового устаткування».

Представлена Дніпропетровським виробничим об'єднанням металевих виробів.

24. **Брехаря Г. П., Маслов В. В., Мірошниченко І. С., Немошкаленко В. В., Романова О. В., Шпак А. П.** Цикл робіт «Структура та властивості метастабільних аморфних і мікрокристалічних сплавів, одержаних надшвидким охолодженням розплаву, та їх використання в техніці».

Представлений Інститутом металофізики Академії наук України.

25. **Богодиця В. П., Грицук Л. Д., Деменков Д. Я., Пефтієв І. М., Пліскановський С. Т., Рабінович Г. Б., Царицин Є. О., Чеченєв В. А.** «Конструкція доменних печей із великогабаритних охолоджувальних модулів».

Представлена металургійним комбінатом імені Ілліча (м. Маріуполь).

26. **Федорченко І. М., Косторнов А. Г., Гонтарєв Ю. К., Гужва М. С., Кириченко О. В., Мороз А. Л., Опанасенко В. Ф., Черкасов М. І.** «Розробка наукових і технологічних основ створення нового класу пористих металевих матеріалів волокнистої будови для капілярного транспорту і тонкої фільтрації рідких та газових середовищ».

Представлена Інститутом проблем матеріалознавства імені І. М. Францевича Академії наук України.

27. **Вірченко М. А., Бабаджанян М. А., Аркадьєв Б. А., Галацан В. М., Піастро А. М., Бойко А. В., Гаркуша А. В., Гнесін В. І.** «Розробка наукових основ газодинамічного удосконалення та створення високоекономічних і надійних проточних частин парових турбін потужністю 200—1000 МВт».

Представлена науково-виробничим об'єднанням «Турбоатом», Харківським політехнічним інститутом, Інститутом проблем машинобудування Академії наук України.

28. **Шурчков А. В., Олейніченко В. Г., Дрозд М. Й., Єдешко Л. М., Морозов В. І., Яценко Ю. Г., Городов М. І.** «Розробка та освоєння екологічно чистої технології і устаткування для використання геотермальної енергії у паливно-енергетичному комплексі України».

Представлена Інститутом технічної теплофізики Академії наук України.

29. **Жербін М. М., Ясієвич В. Є., Мойсеєнко В. П., Пашун Л. А., Скатинський В. Й., Онопрієнко В. І., Михайленко В. Є., Чермякін М. Р.** Тритомна монографія «Развитие строительной науки и техники в Украинской ССР» («Наукова думка», К., 1989—1990).

Представлена Київським інженерно-будівельним інститутом, Спілкою цивільних інженерів України.

30. **Герасименко П. А., Коломиець О. Й., Корлюга В. С., Клязніка А. В., Мельников А. П., Петімко П. І., Царик М. Ф., Смілянський Г. Л.** «Розробка та впровадження нової високоефективної комплексної системи функціонування водопостачання і каналізації великого міста».

Представлена Виробничим управлінням водопровідно-каналізаційного господарства міста Києва.

31. **Борцов О. А., Войтко О. Ф., Єрасов Ф. Н., Маслов В. Т., Свиридов В. І., Смирнов М. П., Старинський В. В., Шмушкович О. М.** «Розробка та впровадження високоефективних електрогідравлічних систем управління механізацією крила для літаків «Ан».

Представлена Авіаційним науково-технічним комплексом імені О. К. Антонова.

32. **Зінченко В. І., Загоруйко В. О., Валуйко Г. Г., Луканін О. С., Хома М. І., Сушко Р. В., Миронюк І. Ф., Біляков В. С.** «Розробка та впровадження екологічно чистих потокових технологій прискореного виробництва (освітлення і стабілізації) харчових напоїв на основі використання нових препаратів діоксиду кремнію».

Представлена Інститутом винограду та вина «Магарач».

33. **Гулий І. С., Попов В. Д., Бажал І. Г., Кот Ю. Д., Кравчук А. Ф., Сіренко С. І., Сущенко А. К., Штангеєв В. О.** Цикл робіт «Промислова кристалізація цукрози».

Представлений Київським технологічним інститутом харчової промисловості, науково-виробничим об'єднанням «Цукор».

34. **Шестакова К. В., Коломийцев В. Я., Вилеток В. А., Солов'яненко О. В., Грановський Л. А., Іорданідзе Д. О., Копилов Ю. В.** «Створення та промислове впровадження синтетичних канатів трощеної конструкції».

Представлена Харківським канатним заводом.

ПІДРУЧНИКИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ УЧБОВИХ ЗАКЛАДІВ

1. **Костюк П. Г., Гродзінський Д. М., Зима В. Л., Магура І. С., Сидорик Є. П., Шуба М. Ф.** «Біофизика» («Вища школа», К., 1988).

2. **Кульчицький К. І., Бобрик І. І., Дітковський А. П., Кобзар О. Б., Ковальський М. П., Солорєва С. А., Щитов В. С.** «Оперативная хирургия и топографическая анатомия» («Вища школа», К., 1989).

3. **Павловський М. А., Акінфієва Л. Ю., Бойчук О. П.** «Теоретическая механика» («Вища школа», К., 1989, 1990).

Представлені колишнім Міністерством вищої освіти України.

Публікуючи список робіт, які допущені до участі в конкурсі на здобуття Державних премій України в галузі науки і техніки 1992 року, Комітет звертається до наукових та науково-технічних товариств, наукових установ, підприємств, вищих учбових закладів, вчених та спеціалістів, широкої громадськості з проханням взяти участь у обговоренні перелічених праць і повідомити свою думку щодо їх змісту та складу авторських колективів.

Назви робіт і склади авторських колективів публікуються, в основному, у відповідності з поданнями і будуть уточнюватись при дальшому обговоренні.

Відгуки та зауваження, а також матеріали громадського обговорення робіт і їх авторських колективів просимо надсилати до 1 жовтня ц. р. за адресою: 252008, Київ-8, вул. Садова, 3, Комітет по Державних преміях України в галузі науки і техніки при Кабінеті Міністрів України.

ЩО РОБИТИ, КОЛИ Є ВСЕ, А ГРОШЕЙ КАТМА?

Проблема

Здається, глава Київської держадміністрації Іван Салій всерйоз занепокоєний фізичною формою батьків міста усіх рангів. Крім рано-вранішніх п'ятничних нарад у резиденції на Михайлівській площі, їм доводиться долати ще й крутосхили Подолу, куди він їх запрошує щовівторка. Та цього разу традицію було порушено: керівники і співробітники усіх департаментів зібралися біля Золотих воріт у Старокиївському районі. Були запрошені і спеціалісти, причетні до ремонту та реконструкції старих будинків. Мені, наприклад, і на думку не спало б, що в центрі Києва красиві будинки, як на Ярославовому валу, Червоноармійській, Ірининській, Прорізній вулицях доведені до такого відчайдушного стану. А вже коли зайдеш у двори, то здається, що ти не в столичному місті, а в американських трущобах часів холодної війни.

Вибудувавши навколо паркани, про ці будинки фактично забули. Бо що то за робота, коли на будовах працює 5—10 чоловік?

Засновники і виконавці робіт пояснюють бездіяльність тим, що грошей на реконструкцію і на спорудження у них немає. На пропозицію глави держадміністрації — віддати будинки тим, хто здатен вести будівництво, звичайно, на певних умовах, з'ясувалося, що більшість цих стін (інакше й не скажеш, бо від багатьох будинків хіба й залишилося, що фасади), вже комусь належать.

Приміром, у будинку, що по вулиці Ярославів вал, 40, у якому знято навіть перекриття, за час дворічного капітального ремонту вже встигли... прописатися більшість майбутніх жильців. Протягом якого часу триватиме ремонт, ніхто сказати не може, бо ані грошей, ані інтересу до будови ні в кого немає.

Здавалося б, відбою від бажаючих вкласти гроші у таку вигідну справу, як будівництво в одному з найкращих районів міста, не повинно бути. Аж ні. З одного боку потенційними власниками старих будинків є відомства, що у них у кишенях шастають миші, і які не бажають поступатися своїм добром. З іншого — якщо з ними й вдалося б домовитися, то потенційних інвесторів стримує непевність їхнього статусу — стануть вони власниками цього майна чи ні? У такому становищі опинився, наприклад, банк «Інко», який взявся б створити офісний центр на Ірининській. Але... бачить око та зуб не йме. І насамперед, як на мою думку, навіть не стільки через якісь невизначеності в законодавстві, скільки через питання, яке в багатьох засіло в «підшкірці»: «А чому це робить саме він?».

То що ж, нехай воно й далі розвалюється тільки тому, що багато з нас живе за принципом: якщо в мене корова здохла, то хай у сусіда хата згорить?

Є й інша проблема, не менш, а може, й більш складна. Всі будинки, які потребують реконструкції — житлові. Але здоровий глузд і світова практика свідчать про те, що використовувати цю воістину безцінну землю таким чином — мати лише втрати. У всьому світі такі райони зайняті під офісні і готельні центри. Тобто, ці кури, які несуть золоті яйця, що ними будуть ситі усі жителі міста. Але це зрозуміло, якщо мислити масштабами міста. А якщо ти і є мешканець тієї житлоплощі, куди за логікою має поселитися банк? Як вирішити цю проблему, щоб і вівці були цілі, і вовки ситі? Шукати компроміси, шукати інвесторів — своїх і зарубіжних і на вигідних умовах укладати угоди, як це робиться у всьому світі. Або ще щось робити. Тільки робити, бо, їй-богу, не забариться день, коли вся та краса обвалиться нам на голову...

Презентація

ХТО ДО НАС ПРИЙШОВ?

У Гостиному дворі на Подолі відбулася презентація американської фірми «Дженерал Моторз», яка вилилася у цілком світський прийом, до за її процвітання і за здоров'я присутніх підняли келихи шампанського представник компанії Йохан Хамерстрем і глава держадміністрації Іван Салій. Присутні теж були «на рівні», незважаючи на те, що деякі пани на прийом прийшли без краваток, а пані блискали голими ногами, що порушували всі можливі правила етикету, особливо ж на фоні бездоганних вечірніх туалетів гостей. Але то справа поправна.

А от «Дженерал Моторз» був на висоті та ще й з подарунками — кілька суперіномарок для «швидкої допомоги» та міліції, а також модернізованих «лад» для держадміністрації.

Взагалі-то «Дженерал Моторз» в Україні торгуватиме автомобілями за валюту. Так що, будь ласка, висококласне обслуговування фірма гарантує.

А от, зважаючи на наші проблеми, «Дженерал Моторз» обіцяє разом з Київським мотоциклетним заводом налагодити випуск мінітракторів, які за купони можна буде придбати вже на початку наступного року. Отже, поспішайте записатися, бо без черги, мабуть, не обійдеться...

З життя апаратників

ВАКАНСІЙ НЕМАЄ

Завершено формування структури Київської міської державної адміністрації. Як що в апараті й підрозділах колишнього міськвиконкому працювало 1220 чоловік, то в нинішній адміністрації — 957. Із них 290 — в апараті (секретаріатах департаментів). Всього департаментів дев'ять, як у великих європейських містах.

Серед керівників департаментів два доктори і чотири кандидати наук. З колишнього виконкому на роботу в держадміністрацію запрошено 25 працівників та ще 17 прийшли з інших установ.

Віднині всі підрозділи держадміністрації зібрані під двома «дахами» — в будинках на Михайлівській площі та Хрещатику, 36.

Щось новеньке

ІНОЗЕМЦІ ЛІТАТИМУТЬ ДО ВАСИЛЬКОВА

Аеропорт Київ, що в 50-ті роки зводився на околиці столиці України, вже за кілька років по тому почав допікати жителям, у яких над головою вдень і вночі гули легкокрилі. Проте з усією гостротою питання постало, коли аеропорт опинився в межах міста.

Торік авіатори навіть змушені були відмінити нічні польоти, зменшити денні. Нині аеропорт захлинається: за пропускної потреби 600 пасажирів за годину він здатен обслужити лише 120—200. Крім того, довжина злітної смуги не дає змоги приймати літаки навіть типу ЯК-42.

Тому, як проміжний варіант, вирішено для цивільних перевезень частково використовувати військовий аеродром у Василькові, звідки здійснюватимуться міжнародні рейси. Оформивши багаж і митні формальності в аеропорту Київ, пасажири автобусом відправляться на посадку в літак до Василькова. Дорога займе у них лише 16 хвилин.

Релігійні вісті

НАВІТЬ САЛІЙ НЕ ПОМИРИВ...

Представник Президента у Києві Іван Салій запросив на зустріч до державної адміністрації митрополита Володимира, архімандрита, намісника Свято-Лаврського монастиря Питирима, митрополитів Антонія та Філарета. Проте митрополит Володимир заявив про неможливість своєї зустрічі з митрополитом Філаретом.

Довелося главі адміністрації приймати гостей по двоє. На цих зустрічах йшлося про релігійну ситуацію в місті, проблеми створення незалежної церкви в незалежній державі. Представник Президента звернув увагу своїх візаві на неприпустимість розпалювання соціальної напруженості через міжконфесійні та внутріконфесійні суперечності.

Православні ієрархи хоч і по двоє, але навдивовиж одностайно запевнили Салія, що не вдаватимуться до протиправних дій.

З офіційних джерел

ПРЕС-СЛУЖБА УПОВНОВАЖЕНА ЗАЯВИТИ

Прес-служба міської державної адміністрації розіслала заяву, в якій говориться про те, що 20 травня в газеті Київради «Хрещатик» видрукувано заяву групи депутатів (23 підписи). В ній є намагання сформувати в киян думку про інститут представників Президента України як нову форму тоталітарного режиму.

Автори, вказує прес-служба, не посилаються на конкретні факти, а вдаються до загальних звинувачень та застережень, тому їхній виступ можна розцінювати як спробу втягнути державну адміністрацію в безплідну політичну дискусію з питання, уже розв'язаного законодавцем.

Спростовуючи авторів заяви, прес-служба уповноважена заявити, що держадміністрація не має намірів вступати в абстрактні політичні дискусії і буде прагнути заслужити довір'я киян конкретною практичною роботою. Держадміністрація закликає органи представницької влади, жителів міста зосередитися на розв'язанні реальних поточних і перспективних проблем столиці України.

Мал Сергія ФЕДЬКА.

Інформація до роздумів

ГЕТЬ МІЛІТАРИЗАЦІЮ?

Цікава інформація прозвучала на зустрічі Івана Салія з представниками різних політичних партій і громадських рухів. Виявляється, Київ — одне з наймілітаризованіших міст України: тут зосереджено найбільшу кількість підприємств воєнно-промислового комплексу. Кажуть, що керівники цих підприємств переконали Президента України не скорочувати обсяги виробництва цієї вельми специфічної продукції.

Так це чи ні — сказати важко, але, за іншими даними, підприємства ВПК до цього часу не відвели жодного квадратного метра виробничих площ під конверсію. На жаль, держадміністрація тут теж нічого не може вдіяти, бо спрацьовує клановість інтересів всесильного відомства.

Спроба аналізу

НЕ ТЕ, ЩО СИЛА, А ВСЕ Ж...

Так бачить спектр політичних сил України, які діють у столиці України, відділ політичних організацій та засобів інформації департаменту з гуманітарних питань Київської міської держадміністрації.

Ліві радикали:

Соціалістична партія України,

Партія робітників і промисловців України,

Селянська партія України.

Ліві центристи:

Партія зелених України,

Об'єднана соціал-демократична партія [1],

Соціал-демократична партія [1].

Центристи:

Партія демократичного відродження України,

Українська селянська демократична партія.

Праві центристи:

Народний рух України *,

Демократична партія України *,

Українська республіканська партія *,

Українська християнсько-демократична партія *.

Праві радикали:

Українська республіканська консервативна партія,

Всеукраїнське політичне об'єднання «Державна самостійність України»,

Українська народно-демократична партія,

Українська національна партія,

Республіканська партія України,

Всесвітня українська національно-радикальна партія.

* вплив значний;

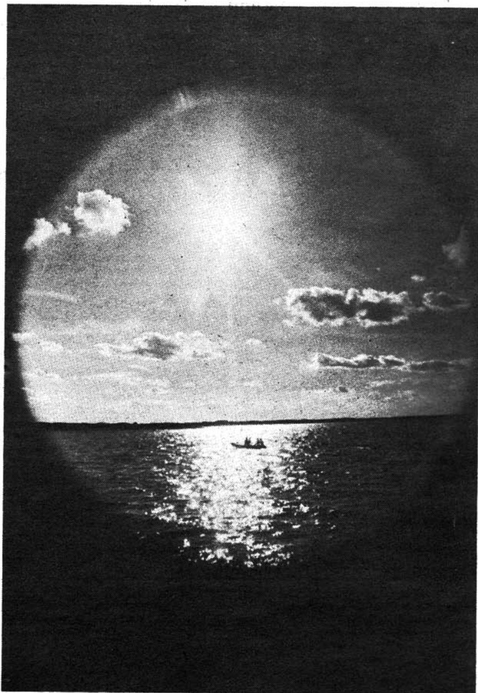
[1] готуються до об'єднавчого з'їзду.

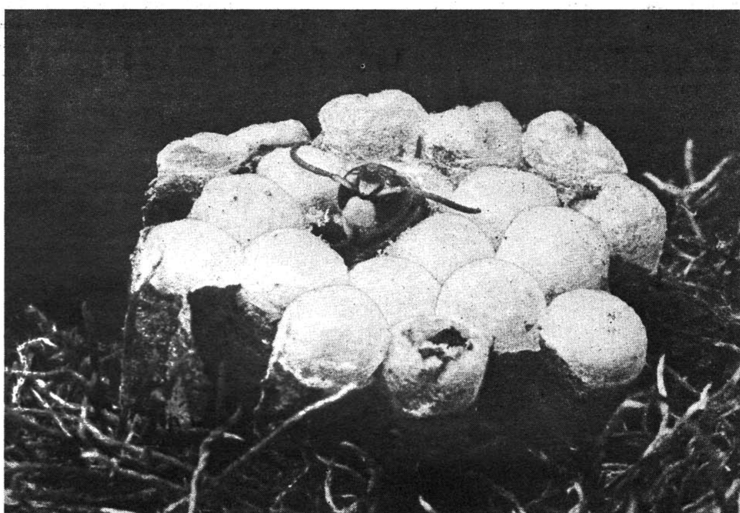
Сторінку підготувала власний кореспондент «Голосу України» по Києву і Київській області ВАЛЕНТИНА ПИСАНСЬКА.

Телефон корпункту: 228-33-24.

ДАЛІ ПОЛЬОТУ СТРІЛИ

Натягнув тятиву Іван-дурник — полетіла стріла...

Бачте, що з того вийшло?

Діти вийшли у царівни-жабки.

Квакають, голову морочать. Чистої води їм подавай, зеленої трави-мурави, холодної кринички, щоб поплескатися разом із малими зірчатами.

Що ти їм скажеш?

Тісно стало на нашій землі. Слухали всі, мабуть, промову в парламенті Державного міністра екології Юрія Щербака про Червону книгу України. Зникають види і підвиди, зникають рослини, дерева. Порожніє небо без птахів. Під гусениці залізних бульдозерів йдуть в останній смертний бій, піднявши зелені шабельки, пахучі конвалії й фіалки, повзуть різнобарвні жучки і мурашки, настовбурчуючись, розпачливо благаючи милосердя.

Хто їх чує?

Що ми творимо?

Природо-мати, ми діти твої! Ми вороги твої.

Тужать срібні дзвоники природи на світанку. Востаннє за кимось тужать. Страшно б'ють. Бо коли зникає цілий вид тварин чи рослин, які вічно жили на нашій землі, — це трагедія апокаліптичного масштабу. Це наша з вами трагедія. Бо ми бідніємо. Ми маліємо. Ми без своїх синіх птиць стаємо безкрилими.

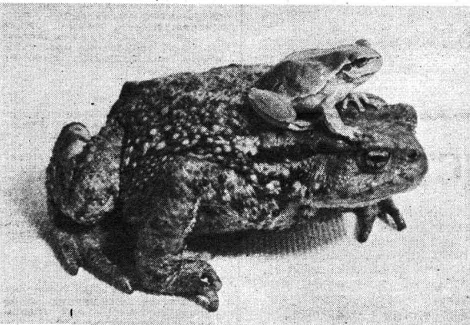
Людина воює з природою. Людина завжди воювала з природою. Людина перемогла природу.

І програла. Бо над матір'ю перемог не святкують.

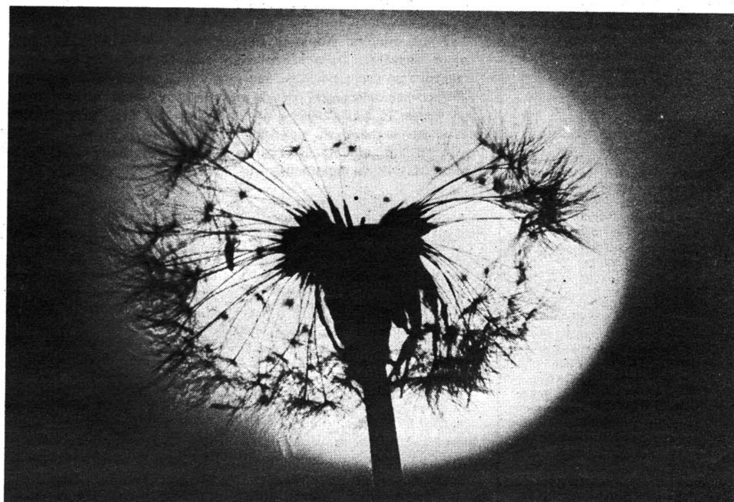
Хто ж торжествує: переможець чи переможений? А я скажу так: дурень.

Наталя ДЗЮБЕНКО.

Фото Олександра МАЛАХОВСЬКОГО.

НАШІ ЛЮДИ В ПЕНТАГОНІ

2 липня 1992 року два офіцери українських збройних сил, полковник Юрій Гріненко й підполковник Олександр Волинський від'їхали до Сполучених Штатів Америки, де вони впродовж року проходитимуть курс навчання у військових навчальних закладах Сполучених Штатів. Полковник Гріненко відвідуватиме Вище військове училище армії Сполучених Штатів на базі Карлайл у штаті Пенсільванія, а підполковник Волинський проходитиме навчання в училищі Вищого командного складу у Левенворт у штаті Канзас. Полковник Гріненко й підполковник Волинський — перші українські офіцери, які навчатимуться у вищих військових учбових закладах США згідно з Угодою про військову освіту, яка була підписана під час візиту Президента Л. Кравчука до Сполучених Штатів у травні цього року. Говорячи про поїздку двох офіцерів, Посол Сполучених Штатів Америки в Україні Роман Попадюк зазначив: «Угода про військову освіту — чудовий приклад взаємовигоди, яка досягається шляхом співробітництва між військовими силами США і України та завдяки дружнім стосункам між урядами двох держав. Ми вбачаємо в цьому початок взаємокорисних відносин між нашими збройними силами. Ми дуже раді, що разом з військовими змогли поїхати їхні сім'ї, які матимуть змогу познайомитися із життям американського народу».

Підтверджуючи цю заяву Посла, слід додати, що на цьому тижні для обговорення співробітництва з Міністерством оборони на ниві військового навчання у Києві перебували спеціалісти з американської організації, яка займається міжнародною військовою освітою. Обговорення були плідними для обох сторін.

Інформація Посольства Сполучених Штатів Америки в Україні.

Експрес-новини

Сполучені Штати завершили процес виведення з усіх регіонів планети всієї американської тактичної ядерної зброї. Президент Буш повідомив про підготовку до знищення великої кількості ядерних ракет малої дальності. Більшість цієї зброї було розташовано на територіях Західної Європи і Південної Кореї.

* * *

Президент США Буш висловився за розширення числа країн—учасниць нарад «сімки», які включали б і Росію. Ця пропозиція буде на порядку денному наради провідних держав світу в Мюнхені.

* * *

Страйки водіїв вантажних автомобілів Франції спричиняють нестачу харчових продуктів, ліків і пального у деяких частинах країни. Тисячі подорожуючих у цьому зв'язку опинилися в скрутному становищі. Фермери, зі свого боку, блокують дороги на знак протесту проти скорочення державних субсидій для них.

Контакти і контракти

БАВЛЯЧИСЬ ЧАЙКОМ

до Китаю та назад зможуть віднині подорожувати поїздом жителі Казахстану. Відкриття нового міжнародного сполучення відбулося 20 червня. Напередодні цієї знаменної для республіки події міністр транспорту Казахстану Н. Ісінгарін та начальник Алма-атинського відділення залізниці А. Омаров провели брифінг. Ось що вони сказали вашому кореспондентові.

Про міжнародні стандарти дороги.

— Дорога нова, рухомий склад теж. Максимальна швидкість — до 100 кілометрів на годину. Колії відмінної якості, виготовлені на українській «Азовсталі». Уся дорога, а це — 1359 кілометрів, повністю відповідає міжнародним стандартам і забезпечує безпеку руху. До речі, в ешелоні налічується вісім вагонів німецького виробництва.

Про значення дороги.

— Введення дороги в дію поліпшить залізничне сполучення між Азіатсько-Тихоокеанським регіоном, Європою та Близьким Сходом. Допоможе вона також формуванню трансазіатської та євроазіатської залізничної магістралі, яка з'єднає країни наведених регіонів найкоротшим шляхом.

Про транзитні вантажі і ціни на них. Іншими словами, скільки Україні доведеться заплатити, якщо вона захоче провезти свій вантаж казахстанською залізницею в Китай?

— Між державами СНД є угода про оплату транзитних вантажів. Щоправда, має відбутися нарада в Мінську, на якій ще раз будуть розглядатися й уточнюватися залізничні тарифи. Однак уже сьогодні Білорусь, наприклад, заявила, що за транзит братиме більшу плату, ніж це передбачено угодою. Казахстан мав труднощі, коли перевозив свої вантажі через Україну, бо від нього зажадали плату в доларах за перестановку вагонів на іншу колію, хоча угодою це не обумовлено. Тому, якщо держави СНД висуватимуть додаткові вимоги, ми змушені будемо вимагати за транзит оплату в валюті. До речі, Казахстан з його величезною територією має великий транспортний потенціал. Так, наприклад, використання казахстанського повітряного простору вже сьогодні можна оцінити в 9 мільйонів доларів на рік. Трансазіатські та азіатські залізничні магістралі, якщо брати плату за провезення вантажів згідно з міжнародними стандартами, теж коштують недешево.

Чи напуватимуть чаєм у міжнародному поїзді?

— Будуть. 35 провідників підбирали на конкурсній основі. Усі з вищою освітою, багато хто з них знає китайську мову. А сервіс міжнародного класу гарантуємо.

Залишилося додати, що всі квитки до 4 липня вже продані. Проїзд безвізовий, потрібен лише закордонний паспорт. Квиток коштує 1200 карбованців, а вага вантажу, що його можна взяти з собою,— 75 кілограмів.

З джерел, близьких до офіційних кіл, стало відомо, що найближчим часом до шести казахстанських вагонів додадуть і два узбецьких. Можливо, з'являться вагони й з Киргизстану. Цікаво, хто буде наступним?

Тетяна КОСТІНА.

Алма-Ата.

Фотофакт

Питання, де б знайти харчів, смачних і дешевих, перед більшістю громадян країн СНД постає щоденно і дедалі гостріше. Але це для більшості. Проте чим зайнята решта? Вона, скажімо, більша частина меншості, в'ючить на себе мішки, валізи, відра, торби й прямує на базари, авто- й залізничні вокзали, підземні переходи. Словом, туди, де більшість вирішує своє продовольче питання.

НА ЗНІМКУ: навіть порожні кошики не така вже й легка ноша. Але жінка вперто підіймається східцями міського вокзалу, йдучи додому. Повними кошики були ще важчі. Та сьогоднішній день для більшої частини меншості видався вдалим, і зголодніла більшість розкупила все за добру ціну.

Фото ІТАР — ТАРС.

Закордон нам допоможе

ПРО ШКОДУ ХУТОРЯНСТВА

Представники Корпусу миру США починають свою роботу в Україні з розповсюдження малого бізнесу, і в середині листопада цього року до нас прибудуть перші 60 волонтерів. Вони працюватимуть тут протягом двох років, а за цей час їх разом із фахівцями з англійської мови буде 200 чоловік. Про це заявили на прес-конференції, що відбулася в МЗС республіки, виконавчий директор Корпусу миру в Україні Дж. Мак-Гі та працівник цієї організації Л. Матіяш.

Угоду про це 5 травня нинішнього року було підписано у Вашингтоні Президентами США та України Дж. Бушем і Л. Кравчуком, і, як бачимо, вона почала діяти. Волонтери Корпусу мають достатній власний досвід, щоб в Україні фахівців з основ ведення малого і середнього бізнесу: бухгалтерського і товарного обігу, менеджменту, маркетингу. Вони працюватимуть разом з органами місцевої влади, і їм пропонуватимуть свої програми сприяння бізнесу, що має забезпечити перехід від централізованої планової економіки до ринкової. Щоб запопасти волонтерів, досить прислати відповідну заявку про потребу в таких фахівцях до Державного комітету України з впровадження малого бізнесу та підприємництва. Поки що, як повідомив завідуючий відділом інвестицій та підприємства вказаного комітету В. Лакомов, його відомство розіслало пропозиції про допомогу Корпусу миру до шести областей і вже з двох, Київської і Тернопільської, одержало... негативні відповіді.

Але є й позитивні. Зокрема, держадміністрація Івано-Франківщини запросила волонтерів Корпусу для допомоги не тільки на обласному, а й на районному рівні.

Ій-бо, це хуторянство — відкидати руку допомоги та ще й на таких умовах. Волонтерів Корпусу миру потрібно тільки забезпечити умовами проживання й місцем роботи, всі інші витрати бере на себе Корпус. Але у Штатах. А в Україні волонтери житимуть у звичайних умовах, говоритимуть українською мовою, працюватимуть нарівні з місцевими колегами і виконуватимуть наші закони. Дж. Мак-Гі так охарактеризував завдання своїх колег: підвищити фаховий рівень українців, розповісти їм про Америку, американцям — про Україну. «Ми укладаємо угоду про свою діяльність з урядами, але працюємо з людьми», заявив Дж. Мак-Гі.

Володимир КИЯНИН.

Отакої!

ЧИ ВДАРИТЬ У КУРСЬКУ НАФТОВИЙ ФОНТАН?

З несподіваним проханням звернулась адміністрація Курська до російського уряду. Вона попросила кошти для нейтралізації підземного озера з... нафтопродуктів.

А це озеро — справа рук людини, та ніяк не природи. Роками з магістрального трубопроводу тривав витік бензину. Так на глибині семи метрів і накопичилось близько 100 тисяч тонн палива.

Важко сказати, чи виділить уряд гроші. Проте місцеві жартівники не радять поспішати з ліквідацією підземної «комори» — Курській області нафтовий фонтан не завадить.

Володимир БАБЕНКО.

Москва.

Коротко

● Підписанням кількох двосторонніх документів, зокрема Декларації про принципи дружніх відносин, завершився візит Президента Таджикистану Набієва до Ірану. Серед інших документів — угоди про економічне, торгове, наукове і культурне співробітництво, протокол про співпрацю в галузі фінансів та банківської справи.

● Екологічна небезпека в Білорусі сьогодні є найактуальнішою, вважають члени республіканської соціально-екологічної спілки «Чорнобиль». Вони пропонують створити на базі хімічних частин колишньої Радянської Армії, розташованих у республіці, так звані війська екологічної оборони. Тільки вони, на думку екологів, спроможні здійснити повне обстеження забруднених територій і знезаразити їх.

● Власне патентне відомство утворене в Казахстані згідно з Указом Президента Назарбаєва. Його завдання — організація єдиної республіканської патентної системи, видача охоронних документів на винаходи, промислові зразки, товарні знаки й інші об'єкти промислової власності. Існуватиме нова структура при Кабінеті міністрів Казахстану.

● Гостра нестача коштів змусила киргизстанського Президента Акаєва ліквідувати нещодавно створені курси з підвищення кваліфікації спеціалістів державного управління. Розпочато також скорочення різних управлінських структур. Через дефіцит бюджету, який вже сягнув шести мільярдів карбованців, у Киргизстані заморожено більшість соціальних програм.

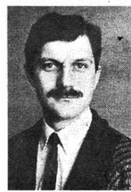
● На литовській землі немає в'язнів, засуджених за переконання чи погляди, говориться в заяві прокуратури цієї Прибалтійської республіки. А зроблена вона після опублікування в газеті «Правда» статті під назвою «У Литві катують в'язнів».

● Спеціальні курси для 29 професіональних дипломатів з п'яти республік Закавказзя та Середньої Азії відкриються цього місяця в Анкарі. Про це повідомило турецьке міністерство закордонних справ.

● Розробку нового нафтового родовища в Архангельській області спільно з російськими спеціалістами розпочинає компанія «Коноко» зі США. Такої домовленості досягнуто на переговорах між представниками компанії та уряду Росії. Промислові запаси нафти у родовищі, розташованому на північ від Тіман-Печорського басейну, оцінюються в 16 мільйонів тонн.

Подія тижня: коментар спецкора міжнародного відділу

БЕРЕЖІТЬСЯ «ІЗМІВ»!

Черговою кривавою жертвою ісламських радикалів став голова Вищої державної ради Алжиру Муххамед Будіаф. Його вбили у місті Аннаба під час урочистого відкриття культурного центру. Убивство Будіафа засудили практично всі керівники держав регіону від саудівського короля Фахда до лівійського лідера Каддафі.

Що ж спонукало ісламських фундаменталістів до жорстокої розправи? Активізація ісламських настроїв у багатьох країнах одночасно демонструє як глибоку ненависть до Заходу, так і глибоке неприйняття будь-яких демократичних змін «вдома». Фундаменталісти завжди прагнули радикальної ісламізації суспільства на всіх рівнях: політичному, економічному і культурному. Вони ненавидять демократію та плекають мрію відродити середньовічні порядки.

В Алжирі, де на початку року фундаменталісти фактично забезпечили собі перемогу на перших в історії країни багатопартійних парламентських виборах, вони скористалися з розвалу економіки, зростанням інфляції та безробіттям, які змусили уряд Бенджедида дещо демократизувати систему. За допомогою політичної демагогії їм вдалося обдурити виборців, розчарованих у політиці уряду Алжиру. Постала загроза утворення нової тоталітарної держави на кшталт іранської. Бенджедид подав у відставку. Його наступником саме і стає Будіаф. Очоливши державу, він заборонив діяльність фундаменталістів, розробив план відродження демократії, почав домагатися допомоги Заходу. Цього було цілком достатньо ісламським радикалам, щоб «усунути» нового лідера. За примітивною логікою: а що ж робити, коли не вистачає аргументів? Згідно з нею, треба просто знищити поодинці своїх найчесніших ідеологічних суперників. І добре тримають слово... Пригадаймо «злочин століття» — вбивство у 1981 році єгипетського президента Садата, в 1990 — спікера парламенту Махгуба. Передостанньою жертвою «Джихаду» став видний публіцист, опозиціонер Фод, котрий виступав за «розмежування релігії і держави».

Повертаючись до останнього «діяння» бороданів-екстремістів, треба сказати, що воно сталося передусім через відсутність демократії протягом тридцяти років алжирської революції. Оскільки ісламський радикалізм будувався тут на реаліях Алжиру — злиднях та безвиході для мільйонів простих людей.

Увесь регіон охоплений сьогодні лихоманкою фундаменталізму. Уряд релігійних консерваторів Саудівської Аравії забороняє публічні зустрічі «більш як трьох». Цензура не дозволяє висвітлювати внутрішні суперечки у країні. Король Фахд наголошує на тому, що ні загальні вибори, ні демократія, які існують на Заході, не прийнятні для його країни і регіону в цілому. Ісламський рух «Хамас» взагалі відмовляє Ізраїлю у праві на існування і називає зрадницькими палестино-ізраїльські переговори. Дещо інакше в Йорданії. Її уряд і «Мусульманське братство» діють обережно, щоб не зашкодити процесу демократії, який розпочався у 1989 році. Стурбовані подіями в Алжирі, сторони прагнуть співіснування, незважаючи на взаємну недовіру.

Втім, є й інші позиції. Зокрема, колишній східний бастіон боротьби проти радянського комунізму — Туреччина не вважає ісламський фундаменталізм за таку монолітну систему, що для протистояння їй необхідно створити широку коаліцію держав регіону. Проте вона прагне обмежити вплив іранських і саудівських фундаменталістів на тюркські народи Центральної Азії, подаючи їм приклад світської демократичної держави.

Як і будь-який інший «ізм», ісламський фундаменталізм веде до диктаторського режиму. Якщо взяти ширше, то усвідомлюєш, що в деяких неісламських країнах також існує загроза встановлення тоталітарного ладу, зокрема за допомогою націоналістичного та шовіністичного радикалізму. Невже така перспектива реальна? Невже досвід не навчив, що шляхом громадянських воєн і терору не можна вирішити жодного економічного або соціального питання, нагодувати народ, запровадити демократичні порядки?

Артем ПРОХОРЕНКО.

Інформ-шоу

СТІЛ ПОЧИНАЄТЬСЯ ЗІ... СКАТЕРКИ

Свіжа скатерка на столі віднині — не розкіш, а одна з обов'язкових умов для роботи всіх ресторанів, таверн і барів у Греції. Таке рішення прийняв грецький уряд з метою покращення якості туристського сервісу, а також з міркувань гігієни. Категорично заборонено вживати пластикові клейонки, які раніше широко використовували власники грецького «громадського харчування», що не бажали марудитися з пранням і часто міняти скатерки на столах. Нині їм приписано в обов'язковому порядку стелити у своїх установах «бавовняні чи лляні скатерки доброї якості». Виключення зроблено тільки для рідких у Греції їдален самообслуговування з безперервним потоком клієнтів.

ПРИМАНКА ДЛЯ ТЕРОРИСТІВ

Результати проведеного у Великобританії опитування майже двох тисяч осіб свідчать про те, що на сьогодні занепокоєння людей своєю особистою безпекою на випадок поїздки з Британських островів на континент по тунелю, будівництво якого під Ла-Маншем ще триває, помітно вище за те хвилювання, яке вони відчувають перед тим, як скористатися для цих саме цілей поромною переправою чи літаком.

Людей більш за все турбує вірогідність виникнення пожежі де-небудь на півшляху між Британськими островами й континентом: вони переконані в тому, що у цьому випадку врятуватися нікому не вдасться. Люди також вважають, що тунель під Ла-Маншем буде майже так само приступний перед терористами, як і літаки, і набагато більше приступний, аніж пороми.

КОНКУРЕНТ КОТОВІ... ХАМЕЛЕОН

Слідом за слонами, мавпочками й папугами у коло зору спекулянтів африканською фауною потрапили й ангольські хамелеони. На «чорному ринку» Луанди ціна за них сягає 2000 тис. нових кванз (більше 100 доларів).

Хамелеони стали останнім часом ходовим товаром серед іноземців, які працюють у Анголі. Фахівці зі столичного університету висунули припущення, що в Європі й США вважається нині престижним тримати вдома цих екзотичних плазунів, які, як з'ясувалося, не викликають, на відміну від кішок і собак, шкірної алергії.

Властори повідомляють

Бішкек

НАС НЕ ЗАЛЯКАТИ!

Цікаву, та невеселу новину повідомила киргизстанська газета «Асаба». Виявляється, група жителів республіки побувала у болгарської провідщунки Ванги.

І ось що вона їм сказала: «На сьогодні у вашій республіці обстановка спокійніша й сприятливіша, ніж в інших регіонах Але через три роки на вас чекають події страшніші, ніж у Карабасі».

Повідомлення, однак, не викликало великого ажіотажу серед населення. Очевидно, загартованих щоденними проблемами киргизстанців уже нічим не злякаєш.

Євген ДЕНИСЕНКО.

Ташкент

ПРОЩАВАЙТЕ, ШТАМПИ

Знову відродиться після чотирирічної перерви кінофестиваль країн Азії, Африки та Латинської Америки, який традиційно проводився в Ташкенті. Крім державних організацій, спонсором цього заходу стане Народна академія культури й загальнолюдських цінностей.

Змінено умови проведення фестивалю. Він стане конкурсним. Як відомо, досі для показу в Ташкенті відбирали фільми країн Азії, Африки та Латинської Америки за принципом «вірності соціалістичним ідеалам».

На прес-конференції в Будинку кіно представники оргкомітету кінофестивалю заявили, що «віднині головне — не ідеологічні штампи, а цікаві сучасні стрічки».

Зульфія РАСУЛІ.

Реформи

Стрибок у невідомість

Так оцінює найбільша фінська газета «Хельсінгін саномат» грошову реформу в Естонії.

Наслідки цього кроку важко передбачити, бо такого досвіду у світовій практиці досі не було. Міжнародний валютний фонд схвалив програму стабілізації економіки Естонії, яка передбачає швидкий перехід до ринкових методів господарювання. Благословіння МВФ можна розглядати як сигнал світовому ринкові, що фонд вірить у можливості Естонії.

Президент Естонського банку Сіїма Каллас вважає, що закордонні банки вже через місяць-два визнають крону як конвертовану валюту.

Завідуючий Інститутом економіки Академії наук Естонії Теет Раясалу, у свою чергу, заявив, що крона в умовах нестабільної економіки може виявитися нереальною грошовою одиницею. Перед проведенням реформи слід було б звільнити курс крони на деякий час з тим, щоб визначити її істинну вагу, вважає вчений. Якщо порівняти з минулим роком, рівень промислового виробництва в Естонії скоротився на 35 відсотків через те, що Росія не поставила сюди у достатній кількості паливо, сировину й грошову масу. У таких умовах вводити крону вже пізно. Це слід було б робити тоді, коли економіка ще перебувала у більш чи менш нормальному стані, вважає Т. Раясалу.

Грошова реформа призвела до зростання цін на продукти харчування, збільшення податку з обігу. До того ж з перших днів у Естонії зіткнулися зі старою проблемою — нестачею вже нової готівки, через що, власне кажучи, у республіці так поспішали з реформою.

Проблеми

ЯКЩО НЕ ЗНИЩИТИ, ТО ВИГНАТИ

На зустрічі глав держав Чорноморського басейну в Туреччині планувалися переговори між лідерами Вірменії та Азербайджану з питання врегулювання карабаського конфлікту. Однак вони не відбулися. Президент Абульфаз Ельчибей відмовився від зустрічі з Левоном Тер-Петросяном

Цього можна було чекати. Адже сьогодні, мабуть, як ніколи, Азербайджан прагне всіляко уникнути вирішення проблем за столом переговорів.

Збройний пресинг в Нагірному Карабасі для нього — найвигідніший слосіб виходу із становища, що склалося. А пояснюється це досить просто: річ у тім, що в бакинських властей з'явилася реальна можливість дуже просто розрубати карабаський вузол. Розгорнувши великомасштабні воєнні дії, Азербайджан розраховує лачинським коридором, що з'єднує НКР з Вірменією, витіснити вірменське населення за межі Карабаху.

На жаль, перші результати такої політики сьогодні очевидні. Лачинською дорогою до Вірменії тисячами прибувають біженці. Спочатку це були шаумянівці, пізніше — жителі північних районів Арцаха, де сьогодні точаться запеклі бої.

Ара МЕЛІКСЕТЯН.

Єреван.

Погляд

ЛОВИ МИТЬ, АЛЕ ПАМ'ЯТАЙ...

Нова будівля поліції в одному з невеликих міст на півночі Польщі відрізняється від інших тим, що перед нею споруджено символічне лобне місце із сонирою колою. Буде над чим замислитися злочинцям...

Фото ЦАФ — ІТАР — ТАРС.

ПОГЛЯД ЗБОКУ

Після ейфорії навколо незалежності в Україні наступили сірі будні — жити стає дедалі скрутніше, а поступу не видно. І що особливо тривожно — нема якихось дієвих кроків до поліпшення становища. Це викликає нарікання людей.

А як ви оцінюєте ситуацію?

Що, на вашу думку, може забезпечити поступ?

Які перспективи на входження України у світове співтовариство?

Свої думки щодо цього в «Голосі України» висловили народний депутат України, експрем'єр України Віталій Масол та доктор економічних наук, член Державної думи Володимир Черняк (12.06), заступник голови Народного Руху України Олександр Лавринович і народний депутат України, заступник голови фракції Руху у Верховній Раді Микола Поровський (16.06), голова Соціалістичної партії України Олександр Мороз та голова Селянсько-демократичної партії Сергій Плачинда (24.06), голова Державного комітету по земельних ресурсах Борис Чепков і співголова Народного Руху, народний депутат України В'ячеслав Чорновіл (30.06).

Сьогодні на ці запитання кореспондентів «Голосу України» відповідають зарубіжні ділові люди. Отже, погляд збоку.

Діалоги вели Валентина ПИСАНСЬКА, Ігор ГРУШКО, Анатолій СОЛОНСЬКИЙ.

Х'ю УЛЬРІХ:

Варто уряду «зіщулитись»...

Вийти з нинішнього скрутного становища ви зможете, якщо в країні будуть розумно розв'язані питання грошової політики й, головне, приватизації.

Але, крім цього, треба створити в економічній сфері сприятливе, як я його називаю, навколишнє середовище. Повести рішучу боротьбу з корупцією та злочинністю. Адже багато чесних громадян через рекетирів, мафіозні структури побоюються розпочинати власну справу. Інше нагальне завдання — змінити закон про оподаткування, який примушує багатьох приховувати свій бізнес, гроші, порушувати законодавство.

Необхідно, як на мене, відмовитися від небезпечного напрямку, в якому рухається ваш уряд. Ідеться про закордонні позики. Це може призвести до того, що боржниками залишаться ваші наступні покоління. Крім того, невдовзі урядові знову доведеться підвищувати податки, щоб виплачувати борги.

Чи зможете ви обійтися без великих закордонних позик? Думаю, так. Якщо на Україні буде дійсно запроваджено ринкову економіку, то підприємці, в першу чергу, будуть встановлювати економічні зв'язки з найближчими сусідами — колишніми радянськими республіками. Там вони відразу зможуть продавати свої товари, доки ті не стануть конкурентоспроможними на інших ринках. Я зустрічаюся з вашими молодими освіченими й енергійними підприємцями, які без всяких грошей з-за кордону чудово займаються бізнесом, виробляючи реальні речі. Вони кажуть: нам не треба західних позичок — краще дайте нам можливість придбати на заводі верстат, що простоює без діла, або побудувати цех...

На жаль, це поки що ігнорується. Перевага надається торгівлі з Заходом. Але ви до неї ще не готові. Щодо амбітних проектів, скажімо, продажу у великих кількостях українськой горілки або виробів народних майстрів, то їх, мабуть, розробляють не дуже компетентні в економіці люди. Такого ринку для них у західних країнах просто не існує. Тому, якщо не буде вільної торгівлі з найближчими сусідами, українська економіка й далі занепадатиме.

Мені часто заперечують, наголошуючи на потребі захистити український ринок. Втім, я не розумію, про який ринок йдеться. У вас його поки що не існує. Натомість досі є планова економіка, яка все більше розвалюється. Щоб змінити цю ситуацію, дайте економіці вільно розвиватися. Вона сама знайде для себе ринки. Україна повинна підніматися економічно на основі творчих ідей мільйонів її громадян. Тоді й зовнішні економічні зв'язки встановлюватимуться природно, як це відбувається в усьому світі. Таким чином Україна інтегруватиметься в міжнародну економічну систему. Звичайно, все це повинно відбуватися, підкреслюю, за умов приватизації, без втручання урядових структур у природний процес розвитку ринкової економіки. Адже за сприятливих умов у ній, як і в природі, все росте знизу вгору. А не навпаки, як це намагалися робити в роки централізованого планування. Чим раніше ваш уряд «зіщулиться» і звільнить місце для приватної ініціативи, тим швидше Україна вийде з теперішньої ситуації.

Клаус ФРЕЛІХ:

Будувати ринок по-українськи

«Дойче банк» проявляв великий інтерес до України ще задовго до всенародного референдуму про суверенітет. Співробітничати через Москву, як це було раніше, ставало дедалі важче. Тому восени минулого року ми організували в Києві навчання банківських службовців з України, почали налагоджувати зв'язки з банками тут.

А після грудня минулого року переконалися, що маємо в Україні великі перспективи. Адже закони, які приймає український парламент, привабливі для західних підприємців, банкірів. Те, що Україна будує двоступінчату банківську систему, коли цілком нормально можуть функціонувати і національний, і комерційний, і експортно-імпортний банки,— дуже важливий крок.

«Дойче банк» тут тому, що бачить перспективу співробітництва з Україною. Для мене, як для його представника, цікаво починати в умовах будівництва нової держави. Це не тільки можливість робити щось корисне для свого банку, а й щоденне відкриття невичерпної української гостинності, бажання бути корисним. І вже зовсім неймовірно відчувати себе деякою мірою учасником будівництва нової держави.

Так, економічна ситуація в Україні нині складна. Але я впевнений, що це наслідок старої тоталітарної системи, а не результат дії нових законів чи якихось неправильних рішень уряду. Економічні реформи, прийняті в Україні, обов'язково запрацюють, потрібен тільки час. Не можна сказати, що не видно якогось руху. Він є, просто результат не може бути негайним. Гадаю, найпереконливішим прикладом вашого поступу вперед є присутність в Україні іноземних банків. У банкірів хороше чуття на успіх, на вигоду. Зрозуміло, йдеться про взаємну вигоду від такої присутності.

На Заході сприймають Україну як багату, з величезним потенціалом країну, розташовану між двома світами — Сходом і Заходом. Хоча Україна, безумовно, європейська держава. Мені досить часто тут доводиться чути, що саме тому вона прагне до європейського центру. Це не буде помилкою, адже там величезний ринок — і для України теж. Але традиційно розраховувати на центр у Європі не доводиться, тому що його просто не існує. Там діють швидше федеральні структури, спрацьовують тільки економічні, ринкові закони, на які і слід орієнтуватися.

Крім того, життя підказує, що копіювання навіть найкращого досвіду без врахування власних традицій та умов ще нікому не принесло бажаного успіху. Будувати ринкові відносини треба по-українськи. Гадаю, якраз це і приверне увагу ділових людей. І ще: мені здається, що в минулому, котре нині багато хто лає, є й немало позитивного. Наприклад, економічні зв'язки між колишніми республіками.

А в Європейське співтовариство Україна обов'язково ввійде, збудувавши власну ринкову економіку з конкурентоспроможними підприємствами й банками. І в цьому я бажаю їй успіху.

Тамаш БЕРКІ:

Запасайтесь великим терпінням

Нерідко доводиться чути, що економічні реформи в Україні тупцюють на місці. Ш... не зовсім так. Економіка ніколи не стоїт... на місці — постійно кудись іде. А що... спрямувати її в належному напрямку, слі... запастися терпінням. І, здається, надовго. Сьогодні закладається лише фундамен... майбутнього піднесення. Отож економіста... не дано фантазувати. Вони покликані зро... бити точні розрахунки, визначити реальн... можливості, а політики мають виявити ... ріст і не заважати економістам. І ... швидше останні зроблять тверезі розрахун... ки і покладуть їх на стіл політикам, ти... швидше буде знайдено вихід із кризи.

Економіка хоч і надзвичайно делікатни... механізм, проте він також і дуже інертни... Запустити його заново відразу з високою швидкістю не вийде. До того ж, існує не... безпека запустити його неправильно. Якось один керівник високого рангу порівняв еко... номіку з великим кораблем. У шторм ві... іде своїм курсом, а менші змушені шукат... пристановиська. Сьогодні в економі... шторм, і щоб вийти з нього, треба бут... достатньо грамотним і надзвичайно обереж... ним. А ще — терплячим. Людям слід че... сно сказати: миттєвого ефекту не буде... шлях до нього забере немало років нелег... кої праці. Треба кожному бути готови... до цього.

А перспективи входження у світове ... товариство, безумовно, є. Український пар... ламент приймає закони, які позитивн... сприймає світ, за ними можна працювати... вони вже не відлякують своєю невизначе... ністю. З'являється більша довіра до ... нерів по підприємництву, українська ... жава надає для цього гарантії.

Торгове представництво Угорщини, а ні... ні Бюро торгового радника Посольств... Угорської Республіки в Україні, відкрит... в Києві майже три роки тому. В той ча... престижнішою вважалася робота в Москв... Та коли мені запропонували очолити ц... службу в столиці України, я погодився ... великим задоволенням. Тим більше, що ... Україною мене пов'язує багато — тут ... навчався в інституті, одружився з дівч... ною-українкою. Мої діти однаково віль... володіють українською, російською та угор... ською мовами. Зробити щось корисне дл... цієї землі — моя органічна потреба.

І хоч у той час усе вирішувалося чере... Москву, я був упевнений, що й у Києв... можна створити основу для співробітниц... ва між нашими країнами. Звичайно, в ... кали проблеми, але я зустрічав у сво... українських колег підтримку і взаєморо... зуміння.

Тепер умови інші, інші й завдання. До... водиться заново оцінювати ситуацію, шу... кати у співробітництві ефективніші варіа... ти й підходи. І ми разом знаходимо їх. Адже ми сусіди з давніми, добре відлаго... женими зв'язками. Багато в чому нам вза... галі не обійтися одне без одного.

Та коли я чую про масовий рух до єв... ропейського, західного центру, то мимово... лі виникає запитання: а чому не до схі... ного? Адже, скажімо, японська чи корейсь... ка моделі аж ніяк не гірші від західних. Крім того, в Україні є всі можливості дл... створення власної моделі економіки.

Знайомтесь

Х'Ю УЛЬРІХ, аналітик ринку зі Сполучених Штатів Америки, працював на біржах Чікаго, автор кількох книжок з економіки. В Україні співпрацює з приватним підприємством «Українська вільна економіка», займається освітньою діяльністю в галузі економіки й ринкових відносин.

КЛАУС ФРЕЛІХ, фінансист, представник «Дойче банку» в Києві, працював у філіалах банку в різних містах Німеччини, а також у Москві.

ТАМАШ БЕРКІ, торговий радник Посольства Угорської Республіки в Україні. Працював у торговому представництві Угорщини в Москві, у зовнішньоторговому об'єднанні в Будапешті.

Клаус ФРЕЛІХ:

Будувати ринок по-українськи

«Дойче банк» проявляв великий інтерес о України ще задовго до всенародного ре. ерендуму про суверенітет. Співробітнича- н через Москву, як це було раніше, ста- ало дедалі важче. Тому восени минулого оку ми організували в Києві навчання анківських службовців з України, почали алагоджувати зв'язки з банками тут.

А після грудня минулого року переко- алися, що маємо в Україні великі перс- ективи. Адже закони, які приймає укра- ський парламент, привабливі для захід: их підприємців, банкірів. Те, що Україна удує двоступінчату банківську систему, оли цілком нормально можуть функціо- увати і національний, і комерційний, і кспортно-імпортний банки,— дуже важ- ивий крок.

«Дойче банк» тут тому, що бачить пер- ективу співробітництва з Україною. Для ене, як для його представника, цікаво очинати в умовах будівництва нової дер- кави. Це не тільки можливість робити ось корисне для свого банку, а й щоден- е відкриття невичерпної української гос- инності, бажання бути корисним. І вже овсім неймовірно відчувати себе деякою ірою учасником будівництва нової дер- кави.

Так, економічна ситуація в Україні ни. і складна. Але я впевнений, що це наслід- н старої тоталітарної системи, а не резу- ьтат дії нових законів чи якихось непра- ильних рішень уряду. Економічні рефор- и, прийняті в Україні, обов'язково за- рацюють, потрібен тільки час. Не можна казати, що не видно якогось руху. Він є, росто результат не може бути негайним. адаю, найпереконливішим прикладом ва- ого поступу вперед є присутність в Укра- ні іноземних банків. У банкірів хороше уття на успіх, на вигоду. Зрозуміло, йде- ься про взаємну вигоду від такої присут- ості.

На Заході сприймають Україну як ба- ату, з величезним потенціалом країну, озташовану між двома світами — Сходом Заходом. Хоча Україна, безумовно, єв- опейська держава. Мені досить часто тут оводиться чути, що саме тому вона праг- е до європейського центру. Це не буде омилкою, адже там величезний ринок — для України теж. Але традиційно розра- овувати на центр у Європі не доводить- я, тому що його просто не існує. Там ді- ть швидше федеральні структури, спра- ьовують тільки економічні, ринкові за- они, на які і слід орієнтуватися.

Крім того, життя підказує, що копіюван- я навіть найкращого досвіду без врахування власних традицій та умов ще ніко- у не принесло бажаного успіху. Будува- и ринкові відносини треба по-українськи. адаю, якраз це і приверне увагу ділових юдей. І ще: мені здається, що в минуло- у, котре нині багато хто лає, є й немало озитивного. Наприклад, економічні зв'язки іж колишніми республіками.

А в Європейське співтовариство Украї- а обов'язково ввійде, збудувавши власну инкову економіку з конкурентоспромож- ими підприємствами й банками. І в цьо- у я бажаю їй успіху.

Тамаш БЕРКІ:

Запасайтесь великим терпінням

Нерідко доводиться чути, що економічні реформи в Україні тупцюють на місці. Це не зовсім так. Економіка ніколи не стоїть на місці — постійно кудись іде. А щоб спрямувати її в належному напрямку, слід запастися терпінням. І, здається, надовго. Сьогодні закладається лише фундамент майбутнього піднесення. Отож економістам не дано фантазувати. Вони покликані зробити точні розрахунки, визначити реальні можливості, а політики мають виявити [illegible]рість і не заважати економістам. І [illegible]м швидше останні зроблять тверезі розрахунки і покладуть їх на стіл політикам, тим швидше буде знайдено вихід із кризи.

Економіка хоч і надзвичайно делікатний механізм, проте він також і дуже інертний. Запустити його заново відразу з високою швидкістю не вийде. До того ж, існує небезпека запустити його неправильно. Якось один керівник високого рангу порівняв економіку з великим кораблем. У шторм він іде своїм курсом, а менші змушені шукати пристановиська. Сьогодні в економіці шторм, і щоб вийти з нього, треба бути достатньо грамотним і надзвичайно обережним. А ще — терплячим. Людям слід чесно сказати: миттєвого ефекту не буде, шлях до нього забере немало років нелегкої праці. Треба кожному бути готовим до цього.

А перспективи входження у світове [illegible] товариство, безумовно, є. Український парламент приймає закони, які позитивно сприймає світ, за ними можна працювати, вони вже не відлякують своєю невизначеністю. З'являється більша довіра до [illegible]нерів по підприємництву, українська [illegible]жава надає для цього гарантії.

Торгове представництво Угорщини, а нині Бюро торгового радника Посольства Угорської Республіки в Україні, відкрито в Києві майже три роки тому. В той час престижнішою вважалася робота в Москві. Та коли мені запропонували очолити цю службу в столиці України, я погодився з великим задоволенням. Тим більше, що з Україною мене пов'язує багато — тут я навчався в інституті, одружився з дівчиною-українкою. Мої діти однаково вільно володіють українською, російською та угорською мовами. Зробити щось корисне для цієї землі — моя органічна потреба.

І хоч у той час усе вирішувалося через Москву, я був упевнений, що й у Києві можна створити основу для співробітництва між нашими країнами. Звичайно, в[illegible]кали проблеми, але я зустрічав у своїх українських колег підтримку і взаєморозуміння.

Тепер умови інші, інші й завдання. Доводиться заново оцінювати ситуацію, шукати у співробітництві ефективніші варіанти й підходи. І ми разом знаходимо їх. Адже ми сусіди з давніми, добре відлагодженими зв'язками. Багато в чому нам взагалі не обійтися одне без одного.

Та коли я чую про масовий рух до європейського, західного центру, то мимоволі виникає запитання: а чому не до східного? Адже, скажімо, японська чи корейська моделі аж ніяк не гірші від західних. Крім того, в Україні є всі можливості для створення власної моделі економіки.

Петро ГНАТЮК:

Вірю в економічне чудо

Криза, зрозуміло, пригнічує. Та варто й радіти, що ці проблеми є, раніше такі взагалі, як відомо, «не стояли». Нарешті ви не ховаєтесь від них, а беретесь вирішувати, хоч це й дуже важко. Дехто каже: хай уряд запросить тисячі західних менеджерів — вони організують виробництво по-новому, навчать нас жити. Але ж чужі бізнесмени не знають української душі, наших цінностей. Отож поради їхні сприйма[illegible]ба, а надіятись — на самих себе. [illegible]ш народ має велику спрагу поліпшити собі життя, набути якийсь маєток, гарні речі. Це джерело енергії й творчості. Найбільше можуть ділові люди. Один з виходів з кризи вони бачать в експорті. Це можуть бути метали, руда, цукор, соняшникове насіння та олія тощо. Експорт дасть валюту, підвищить рівень життя. Він принесе також кошти на вдосконалення виробництва — і вже не лише сировини, а й конкурентоспроможних товарів.

Але сьогоднішні закони не дають діловим людям реалізувати своє покликання: податки душать бізнес. Багато хто жде інвестицій зі сторони. А робити це треба самим. Якщо держава знижує податок, вона не втрачає гроші, а вкладає їх у розвиток підприємств. І через певний час вона одержить значно більше грошей, аніж узяла б їх сьогодні, задушивши підприємництво.

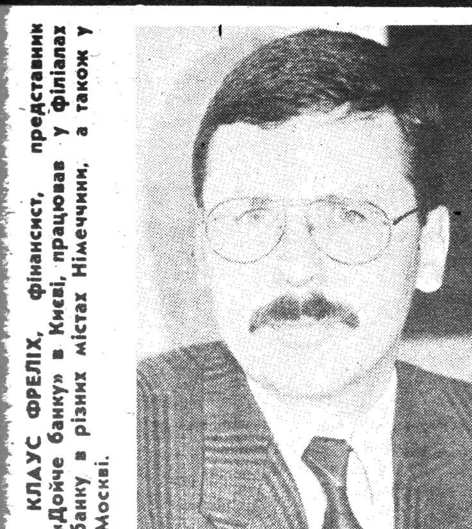
[illegible]ша проблема: люди не знають, що ро[illegible] і як діяти. Треба вчитися. Сьогодні в Україні є Міжнародний інститут менеджменту. Українська держава бачить його цінність. Ми одержали замовлення з Міністерс[illegible] конверсії — підготувати вісім тисяч [illegible]джерів з Міністерства оборони — навчити менеджменту дві тисячі недавніх офіцерів. Початок свідчить: у держави серйозні наміри. Це обнадіює.

Інститут має філіали в Івано-Франківську та Ужгороді. В центрі ділової інформації діють курси для керівників підприємств. Крім того, ми йдемо у фірми — ведемо семінари там. Навчаємо слухачів основам вільної економіки, фінансів, маркетингу, ділової етики тощо. З відкриттям третьої української телепрограми будемо вести заняття в ефірі. Основа всіх наших навчальних програм — стажування за рубежем. З нашими слухачами працюють досвідчені експерти у своїх галузях з Європи, Канади і США.

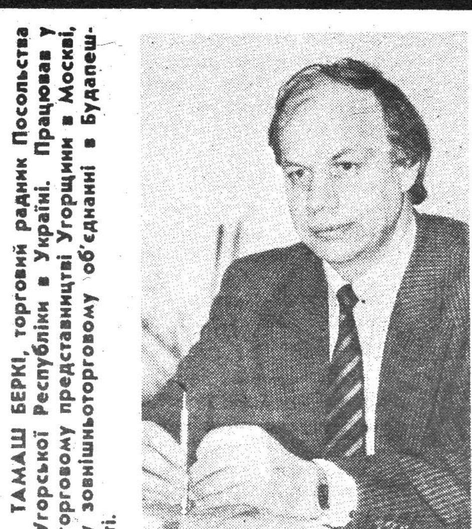
Навчання — хай не на такому рівні, як в інституті,— має вестися повсюдно. Спеціальні програми повинні бути в системі [illegible]льної освіти — від дитсадка до вузу. Особливо важливо: житейська наука діловитості й відповідальності повинна починатися вдома, коли у дитини формуються основи психіки й характеру. Хай не всі батьки знають, що таке менеджмент, але вони можуть і мусять робити все, аби діти мали певні обов'язки і чітко виконували їх. Коли людина навчиться цьому ще з сім'ї, вона буде діловою і відповідальною — і як працівник, і як громадянин держави, і як частинка свого народу.

Якщо кожен візьме на себе певний обов'язок і наполегливо виконуватиме його на своєму місці, — додаймо до цього великий потенціал України, то вже через декілька років — я вірю в це — ми можемо бачити економічне чудо. І Україна стане в ряд передових європейських держав.

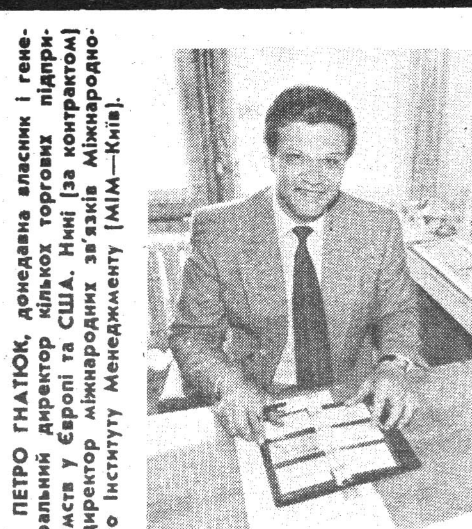
Знайомтесь

КЛАУС ФРЕЛІХ, фінансист, представник «Дойче банку» в Києві, працював у філіалах банку в різних містах Німеччини, а також у Москві.

ТАМАШ БЕРКІ, торговий радник Посольства Угорської Республіки в Україні. Працював у торговому представництві Угорщини в Москві, у зовнішньоторговому об'єднанні в Будапешті.

ПЕТРО ГНАТЮК, донедавна власник і генеральний директор кількох торгових підприємств у Європі та США. Нині (за контрактом) директор міжнародних зв'язків Міжнародного Інституту Менеджменту (МІМ—Київ).

«Є ШАНС ДО

Особистості

— Володимире Івановичу, згідно з одним із рейтингів популярності, складених на Заході, ви входите до четвірки кращих фантастів світу. Вам що-небудь відомо про це?

— То для мене новина. Знаю лише про те, що написано в макмілланівському збірнику (ось у мене на полиці стоїть), виданому в Нью-Йорку. Там найбільших письменників-фантастів подано у такій послідовності: Хайнлайн, Стругацькі, Кларк, Савченко. Та саме запитання — хто кращий, хто не кращий — дуже складне. Це не підняття ваги і не біг на довгу дистанцію. У кожного — свої теми, власна індивідуальність. Можна говорити про цікавість.

— Ви згадали американське видавництво. У яких ще країнах знають вашу творчість?

— У колишніх обох Німеччинах, у всіх країнах Східної Європи, у Франції, Канаді, Португалії, Японії, Бразилії, Англії, Єгипті, Індії... Мабуть, усе.

— А скільки книжок вийшло російською мовою?

— Чотирнадцять. А за кордоном — шістнадцять.

— Ви один з перших усвідомили масштаби Чорнобиля. Чи був він для вас великою несподіванкою, зважаючи на те... працюєте над темами, близькими до катастроф...

— Конкретні неприємності завжди неспод... так влаштована, що живе для щастя і з ві... поганого статися в житті не може. І раптом ... Воно й стривожило, й розсердило. Та сама ... почав висловлювати,— про непостійність раді... падів і всі ці ядерні процеси, про їхню плин... ла на думку ще до аварії. Я просто утверди... дав усі ці есе, які, ви знаєте, зчинили чимало... сав про прискорення радіоактивного розпаду, ... річ поривчаста і можна очікувати будь-яких ... що ядерники свої малі знання про радіоакти... дають за основу. Виходять, наприклад, з того... більне, а насправді воно дуже нестабільне. В... існування дестабілізаційних процесів у суспіл... непередбачуваність. Але те ж саме відбуваєт... ному рівні. Хіба можна цього не враховувати?

— Виходить, що ядерники, запустивши ре... вчинили не лише безвідповідально, а й злочин... не знаючи, ні як їх зупинити, демонтувати ... ресурсу, ні що може статися, коли ядерна ... довго «вариться» в замкнутому казані?

— Це можна назвати інтелектуальним зл... людством. Хоча слово «інтелектуальний» ту... Неуцтво в поєднанні із самовдоволенням за... безпеку.

Ядерна наука, ядерна фізика виникли сам... справи: створення зброї масового знищення. ... криття посипалися величезні премії, усіляк... ними прийшла вседозволеність. Людям влас... ман: ось, ми все можемо. Звідси пішла пов... ність. А потрібне було передусім філософсь... Адже ядерна енергія — це енергія зірок, о... енергії у Всесвіті. Чи не блюзнірство це — ... ні варити вранішню каву?

— Ми й сьогодні не знаємо всієї правди ... про причини катастрофи. У чому тут річ: в ... конкретної системи, чи земна цивілізація від ... закручена безумною спіраллю?

— Найстрашнішим у всіх цих речах є те, ... ють злого наміру: ні в Чорнобилі, ні в загибе... загибелі Азовського моря, що насуваються, н... нависла над екологією Донбасу. Всі хотіли кр... тіли, щоб можна було більше споживати. З... шому боці ядерних реакторів сидить не дия... споживач електроенергії. Ми з вами натиску... — електрика тече, і чим більше, тим краще. ... лу — це насамперед зрошення бавовняних ... розібрали всю воду Сирдар'ї та Амудар'ї. ... сходу України — у добуванні багатьох кор... Наші нескінченні «давай-давай» у поєднанні ... тю, що людина народжена для щастя, а ін... щоб забезпечити їй м'ясну дієту, шкіряні ку... коміри — все це й призводить до того, що ци... цьовується, саморуйнується (дивись статтю «С... кою закипання»). Справді, світ тепер якщо ... закипання, то вже точно у стані бродильного ... будь-який момент можуть початися необоротн... в основі всього цього лежить, повторюю, поєд... потреб людини з невеликим розумом.

— Ви згадали статтю «Світ перед точкою... Мене свого часу вразила інша робота, яку ви... вально в перші місяці після Чорнобиля,— «... передження». Навіть відчуття безвиході з'яви... дина відкрила і сказала якусь правду, що ма... ти всіх. Та ніхто не хотів вникнути в те, що ... ликого резонансу набули виступи Юрія Щерба... ра Яворівського, котрі попереджали про кон... ки конкретної аварії. Ви ж говорили про стра... енергетика антилюдська в принципі. Чи почул...

— Ми живемо у заболоченому суспільстві ... в проблемах. Якби ці істини прийшли з-за р... підхопила вся преса. Я направляв свої статт... тридцять різних редакцій, направляв їх і Гор... кову. І на свої звертання в більшості випадк... навіть відповіді. Не кажучи вже про поверне... Заощаджували на поштових витратах.

Вдалося просунути лише «Есе про користь... відників» — і не де-небудь, а в «Книжном об...

Петро ГНАТЮК:

Вірю в економічне чудо

Криза, зрозуміло, пригнічує. Та варто й радіти, що ці проблеми є, раніше такі взагалі, як відомо, «не стояли». Нарешті ви не ховаєтесь від них, а беретесь вирішувати, хоч це й дуже важко. Дехто каже: хай уряд запросить тисячі західних менеджерів — вони організують виробництво по-новому, навчать нас жити. Але ж чужі бізнесмени не знають української душі, наших цінностей. Отож поради їхні сприйма... ...еба, а надіятись — на самих себе. ...и народ має велику спрагу поліпшити собі життя, набути якийсь маєток, гарні речі. Це джерело енергії й творчості. Найбільше можуть ділові люди. Один з виходів з кризи вони бачать в експорті. Це можуть бути метали, руда, цукор, соняшникове насіння та олія тощо. Експорт дасть валюту, підвищить рівень життя. Він принесе також кошти на вдосконалення виробництва — і вже не лише сировини, а й конкурентоспроможних товарів.

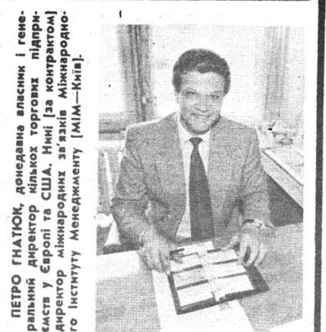
Але сьогоднішні закони не дають діловим людям реалізувати своє покликання: податки душать бізнес. Багато хто жде інвестицій зі сторони. А робити це треба самим. Якщо держава знижує податок, вона не втрачає гроші, а вкладає їх у розвиток підприємств. І через певний час вона одержить значно більше грошей, аніж узяла б їх сьогодні, задушивши підприємництво.

...ша проблема: люди не знають, що ро... ...і як діяти. Треба вчитися. Сьогодні в Україні є Міжнародний інститут менеджменту. Українська держава бачить його цінність. Ми одержали замовлення з Міністерс... конверсії — підготувати вісім тисяч ...джерів з Міністерства оборони — навчити менеджменту дві тисячі недавніх офіцерів. Початок свідчить: у держави серйозні наміри. Це обнадіює.

Інститут має філіали в Івано-Франківську та Ужгороді. В центрі ділової інформації діють курси для керівників підприємств. Крім того, ми йдемо у фірми — ведемо семінари там. Навчаємо слухачів основам вільної економіки, фінансів, маркетингу, ділової етики тощо. З відкриттям третьої української телепрограми будемо вести заняття в ефірі. Основа всіх наших навчальних програм — стажування за рубежем. З нашими слухачами працюють досвідчені експерти у своїх галузях з Європи, Канади і США.

Навчання — хай не на такому рівні, як в інституті,— має вестися повсюдно. Спеціальні програми повинні бути в системі ...ільної освіти — від дитсадка до вузу. Особливо важливо: житейська наука діловитості й відповідальності повинна починатися вдома, коли у дитини формуються основи психіки й характеру. Хай не всі батьки знають, що таке менеджмент, але вони можуть і мусять робити все, аби діти мали певні обов'язки і чітко виконували їх. Коли людина навчиться цьому ще з сім'ї, вона буде діловою і відповідально — і як працівник, і як громадянин держави, і як частинка свого народу.

Якщо кожен візьме на себе певний обов'язок і наполегливо виконуватиме його на своєму місці, — додаймо до цього великий потенціал України, — то вже через декілька років — я вірю в це — ми можемо бачити економічне чудо. І Україна стане в ряд передових європейських держав.

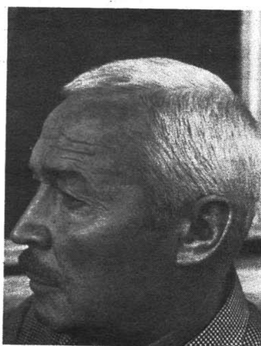

ПЕТРО ГНАТЮК, донедавна власник і генеральний директор кількох торгових підприємств у Європі та США. Нині (за контрактом) директор міжнародних зв'язків Міжнародного Інституту Менеджменту (МІМ—Київ).

«Є ШАНС ДОЖИТИ ДО КІНЦЯ СВІТУ»

Особистості

Інтерв'ю з Володимиром Савченком, якого воліють бачити лише письменником-фантастом

— Володимире Івановичу, згідно з одним із рейтингів популярності, складених на Заході, ви входите до четвірки кращих фантастів світу. Вам що-небудь відомо про це?

— То для мене новина. Знаю лише про те, що написано в макміллланівському збірнику (ось у мене на полиці стоїть), виданому в Нью-Йорку. Там найбільших письменників-фантастів подано у такій послідовності: Хайнлайн, Стругацькі, Кларк, Савченко. Та саме запитання — хто кращий, хто не кращий — дуже складне. Це не підняття ваги і не біг на довгу дистанцію. У кожного — свої теми, власна індивідуальність. Можна говорити про цікавість.

— Ви згадали американське видавництво. У яких ще країнах знають вашу творчість?

— У колишніх обох Німеччинах, у всіх країнах Східної Європи, у Франції, Канаді, Португалії, Японії, Бразилії, Англії, Єгипті, Індії... Мабуть, усе.

— А скільки книжок вийшло російською мовою?

— Чотирнадцять. А за кордоном — шістнадцять.

— Ви один з перших усвідомили масштаби Чорнобиля. Чи був він для вас великою несподіванкою, зважаючи на те, що ви давно працюєте над темами, близькими до катастрофи?

— Конкретні неприємності завжди несподівані. Людина так влаштована, що живе для щастя і з вірою, що нічого поганого статися в житті не може. І раптом таке нещастя. Воно й стривожило, й розсердило. Та сама ідея, що її я почав висловлювати,— про непостійність радіоактивних розпадів і всі ці ядерні процеси, про їхню плинність — спадала на думку ще до аварії. Я просто утвердився в ній і видав усі ці есе, які, ви знаєте, зчинили чимало галасу. Я писав про прискорення радіоактивного розпаду, про те, що ця річ поривчаста і можна очікувати будь-яких несподіванок. І що ядерники свої малі знання про радіоактивні розпади вкладають за основу. Виходять, наприклад, з того, що ядро стабільне, а насправді воно дуже нестабільне. Всім відомо про існування дестабілізаційних процесів у суспільстві, про їхню непередбачуваність. Але те ж саме відбувається й на ядерному рівні. Хіба можна цього не враховувати?

— Виходить, що ядерники, запустивши реактори, станції, вчинили не лише безвідповідально, а й злочинно. Запустили, не знаючи, ні як їх зупинити, демонтувати після виробки ресурсу, ні що може статися, коли ядерна заправка буде довго «варитися» в замкнутому казані?

— Це можна назвати інтелектуальним злочином перед людством. Хоча слово «інтелектуальний» тут не до місця. Неуцтво в поєднанні із самовдоволенням завжди несе небезпеку.

Ядерна наука, ядерна фізика виникли саме із злочинної справи: створення зброї масового знищення. За ядерні відкриття посипалися величезні премії, усілякі нагороди, за ними прийшла вседозволеність. Людям властивий самообман: ось, ми все можемо. Звідси пішла повна непродуманість. А потрібне було передусім філософське осмислення. Адже ядерна енергія — це енергія зірок, основна форма енергії у Всесвіті. Чи не блюзнірство це — на такому вогні варити вранішню каву?

— Ми й сьогодні не знаємо всієї правди про Чорнобиль, про причини катастрофи. У чому тут річ: в антилюдяності конкретної системи, чи земна цивілізація від самого початку закручена безумною спіраллю?

— Найстрашнішим у всіх цих речах є те, що вони не мають злого наміру: ні в Чорнобилі, ні в загибелі Аралу, ні в загибелі Азовського моря, що насувається, ні в загрозі, що нависла над екологією Донбасу. Всі хотіли кращого. Всі хотіли, щоб можна було більше споживати. Зрештою, на іншому боці ядерних реакторів сидить не диявол, а масовий споживач електроенергії. Ми з вами натискуємо на кнопки — електрика тече, і чим більше, тим краще. І загибель Аралу — це насамперед зрошення бавовняних полів, для чого розібрали всю воду Сирдар'ї та Амудар'ї. Біди південного сходу України — у добуванні багатьох корисних копалин. Наші нескінченні «давай-давай» у поєднанні з переконанням, що людина народжена для щастя, а інші тварини — щоб забезпечити їй м'ясну дієту, шкіряні куртки й хутряні коміри — все це й призводить до того, що цивілізація спрацьовується, саморуйнується (дивись статтю «Світ перед точкою закипання»). Справді, світ тепер якщо не напередодні закипання, то вже точно у стані бродильного бурхання. У будь-який момент можуть початися необоротні процеси. А в основі всього цього лежить, повторюю, поєднання великих потреб людини з невеликим розумом.

— Ви згадали статтю «Світ перед точкою закипання».

Мене свого часу вразила інша робота, яку ви зробили буквально в перші місяці після Чорнобиля,— «Штормове попередження». Навіть відчуття безвиході з'явилося. Ось людина відкрила і сказала якусь правду, що має приголомшити всіх. Та ніхто не хотів вникнути в те, що ви казали. Великого резонансу набули виступи Юрія Щербака, Володимира Яворівського, котрі попереджали про конкретні наслідки конкретної аварії. Ви ж говорили про страшніше: ядерна енергетика антилюдська в принципі. Чи почули вас нарешті?

— Ми живемо у заболоченому суспільстві, що захрясло в проблемах. Якби ці істини прийшли з-за рубежа, їх би підхопила вся преса. Я направляв свої статті більш як у тридцять різних редакцій, направляв їх і Горбачову, і Рижкову. І на свої звертання в більшості випадків не одержав навіть відповіді. Не кажучи вже про повернення рукопису. Заощаджували на поштових витратах.

Вдалося просунути лише «Есе про користь вивчення двійників» — і не де-небудь, а в «Книжном обозрении».

— «Світ перед точкою закипання» був уже наступним, логічним кроком після статей, навіяних Чорнобилем. У чому полягає смисл викладеного в цій праці відкриття?

— У ній йдеться про первинний смисл розумного людського життя. Я наводжу таблицю зіставлення процесів цивілізованих з явищами, котрі створили нашу планету, наш світ. З неї видно, що кожна така пара має дзеркально симетричний характер. І не лише в тенденціях, а й у деталях. Таких пар вийшло десять. Візьмемо для прикладу найпершу з них, найсмаковитішу.

За вершину своєї творчої та інтелектуальної діяльності ми вважаємо космонавтику. Запускаємо супутники, кораблі — причому процес йде по зростаючій: дедалі більші маси, на дедалі більші відстані і з більшими швидкостями. Та планета наша виникла через акреції: гравітаційного стягування та злипання первинних згустків речовини. Залишковим явищем акреції сьогодні є падіння метеоритів. Так ось, якщо зняти на плівку великий болід, коли він, розпечений до світіння, падає на землю і прокрутити плівку у зворотному напрямку, то не одразу відрізниш падіння космічного тіла від запуску ракети. Тобто, ці два явища об'єктивно симетричні. Ми за допомогою інтелекту створили процес, протилежний початковому — процес антиакреції, викиду в космос згустків речовини.

Інший приклад. Спочатку планета була гарячою, згодом поступово охолоджувалася. Тобто, згідно із законом зміщення Віна, спектральний максимум переходив від видимого світла до інфрачервоного, від нього — до субміліметрових, міліметрових, до сантиметрових і дециметрових радіохвиль. Ішов, повторюю, природний процес охолодження планети. У наш час, наприкінці минулого століття, виникла радіотехніка. І почалася вона з довгих хвиль. В процесі розвитку освоювали середні хвилі, потім — коротні. У період минулої світової війни пішли УКХ, потім деци- санти-, міліметрові. Тепер ми вже виходимо на інфрачервоне випромінювання і оптроніку. В природі тривав звичайний процес. Ми ж робимо це для того, щоб передавати якомога більше інформації. З'явилися супутникове телебачення, космічний зв'язок, усе, що хочете. А за зовнішньою картиною працює той самий закон зміщення Віна, але вже для **планети, що розігрівається.** І дійсно, розвиток радіотехніки та радіоелектроніки призвів до того, що тепер в інфрачервоному діапазоні Земля світить з такою ж потужністю, як Юпітер і Сонце. Ще два роки тому подібного не було.

Зіставлення можна продовжувати. І поступово напрошується висновок: все, що робиться нібито для задоволення своїх потреб, насправді вторинне і навіяне, можливо, всесвітнім психополем. А первинне — саме те, що ми своєю цивілізацією працюємо на зруйнування планети.

— Володимире Івановичу, ви та інші інтелектуали знаєте: якщо не зупинитися — світ загине. Що робити з таким знанням? Волати, бити в дзвони, об'єднуватися в партії навколо цієї ідеї?

— Якщо в плані політичному, скажу крамольну для нашого часу річ: потрібна інтелектуальна тиранія. І ніякої демократії.

— Врятування — в інтелектуальній диктатурі? Але вже були спроби заганяти людей до щастя залізною рукою. Не вийшло. Не ті заганяли, не інтелектуали?

— А ось ви можете уявити такий перехід за наших умов без диктату? Я призначив би Юрія Щербака не міністром, а Верховним комісаром України з екології. З найширшими повноваженнями: правом зняття, судового переслідування, направленням військ у потрібне місце. Потрібна — і вона прийде — диктатура екологів. А вмовити п'ять мільярдів людей неможливо. Уму-розуму вчать лише катастрофи. Не випадково саме після другої світової війни почалася всепланетна боротьба за мир. Але тепер може вибухнути така катастрофа, що люди не встигнуть опам'ятатися.

— Ви не лікар, ви — діагност. Світ безнадійний чи він має шанс?

— Не безнадійний. Шанс є.

— ...І можна писати книжки, видавати газети й журнали, кохати, будувати плани на майбутнє?

— Звичайно (сміється). Знаєте, що найбільше обнадіює? Що живі ідеї древніх — філософські, моральні, живі релігії. Вони можуть врятувати людство.

— А серед тих книжок, які ви пропонуєте читати, з'явиться все-таки нова фантастика Володимира Савченка?

— По-перше, ще не вийшов роман «Посада у Всесвіті». Дуже важлива для мене книга. По-друге, планую написати другу книгу роману «Відкриття себе». Вона називатиметься «Створення себе», матеріал давно зібрано. І дуже хочу зробити та видати свою «Антифізику». По-моєму, вистачить для однієї людини.

— Будемо чекати. Бажаю вам творчих успіхів та здійснення планів! А нам усім — віри та надії.

Інтерв'ю вів Сергій ЧИРКОВ.

Київ.

НО ВЧЕРА!..

ОТКРЫТОЕ ПИСЬМО М. М. ЖВАНЕЦКОМУ

Уважаемый Михаил Михайлович!

Прослушали Ваше сольное выступление в концерте испанских виртуозов Москвы, которое имело ночной эфир в телеканале Останкино.

Что можно сразу сказать, находясь под сильным, как всегда, впечатлением? Что мы почему-то еще находимся тут (т. е. в г. Одессе — прим. ред.), а Вы уже там. И сюда все реже и реже, и потому, естественно, выглядите все крупнее и крупнее. Но вчера!..

Как только Вы в телевизоре сказали: «А теперь, ребята, про вас!» (цитируем, конечно, по памяти) — мы в Одессе так и вздрогнули. И в таком состоянии довольно многие находятся и поныне. Потому что в процессе Вашего недвусмысленного выступления осознали, что продолжение проживания в данном городе в текущий момент, по меньшей мере странно. Мало того, что тут сейчас нет бензина, даже для выезда лучших людей на бычки, но само течение времени неудобное. Не среднеевропейское, не московское, а, извините, самостийно-украинское. Прибегаешь, скажем, на Одессу-Главную к родному, теперь уже московскому скорому, а он уже «уйшов». Или «не прийшов»?

Ну, ладно, все равно смешно до потери самосознания. Особенно, когда неизвестно откуда взявшегося Президента Кравчука забыли спросить, куда в данный исторический момент двигать судьбоносные московские стрелки. Чтобы вчерашняя столица одной шестой, а тем более позавчерашний «третий Рим» спрашивал у каждого хуторянского купонника, куда садить бомбардировщики и как делить крейсера? Тут и без Вашего портфеля до колик в пояснично-крестцовой области и других периферийных местах!..

Но было одно место в Вашем, Михаил Михайлович, программном выступлении, где только Вы могли достичь юмора высокой концентрации. Это где за печатание украинской гривны в Канаде собираются рассчитываться этими же свеженапечатанными «гривнами». Упасть, не встать и выпасть в осадок! А у кого еще есть техническая возможность — ползком на выход и на выезд. Лучше за СКВ.

И вполне понятно, что некоторое время тому назад Вы, Михаил Михайлович, обзвонив пару памятных одесских номеров, сделали уже всему СНГ открытие. А именно, что в Одессе уже никого не осталось: ни Миши, ни Бори, ни Додика! Вы тогда еще с улицы попросили хоть кого-то позвать. Но сказано же — ни души!..

Знаете, Михаил Михайлович, может быть, автор этого письма не настолько еврей, но, как продолжают вежливо говорить в Одессе, это не так. Не так было дело. В самый интересный момент Вашего обзванивания Одессы у испорченного аппарата сидел другой Миша, по улице проходил Боря, — извините — Борис Федорович, а в соседней квартире тетя Фаня вообще собиралась рожать по второму кругу. И, может быть, даже Додика.

Конечно, не исключено, что, глядя с Брайтона или даже с Арбата, эти ребята кажутся слегка неполноценными. Но, если все относительно, согласно Вам и А. Эйнштейну, то может быть и наоборот.

Так вот и вернемся к тому, что было вчера. Прослушав Ваше какое-то лебединое выступление в упомянутой передаче «Останкино», чудом сохранившиеся одесситы не стали собирать на ночь последние чемоданы. И не потому что это тоже дефицит на Украине. А потому, что из этой, пусть новорожденной, пусть еще неумело запеленутой державы, они решили больше никуда не рыпаться...

Ну вы же все-таки одессит по происхождению, Михаил Михайлович, и поймете, что такое солнечный день на родной Ришельевской или там на Ланжероне. А вид на Люстдорф! А шесть соток родной украинской земли над Хаджибеем у Бурдовки!..

Там, у Вас, на Тверском, могут, конечно, удивиться: а как же Новороссия? А никак. Недавно на одном из заборов вдоль ныне скоростной Среднефонтанской кто-то написал: «Придурки, вам Карабаха мало?»

Ну, пусть стареющий на глазах советский поэт Андрей Вознесенский в том же концерте обижается, что «от тела России отрезали Крым». Точнее, его отрезают от Коктебеля. Но Вы-то, Михаил Михайлович, не в «литфондовских коктебелях» свой первый литзагар получали.

Есть, правда, у нас с Вами одно осложняющее жизнь литобстоятельство: таки да, пишем, читаем и даже говорим вроде-бы по-русски.

Ну и что? Эти крутые ребята американцы, таки йес, изъяснялись вроде по-английски, но это не мешало им стать довольно приличной независимой державой под собственными «полосами и звездами». Вот и одесситам не помешал бы тугой вымпел возрожденного порто-франко!..

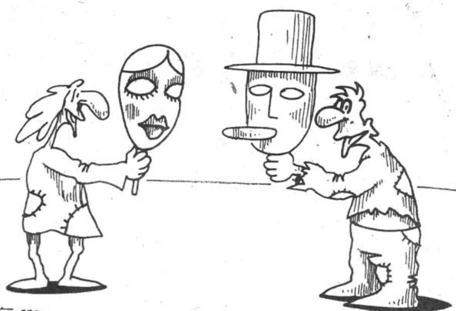
И вообще, не трогайте вы нашего пана Президента Леонида Макаровича... Хотя не всем, что происходит на Украине, мы, одесситы, довольны. А кое-что нам вообще не нравится до такой степени, что мы придумываем свежие анекдоты — и грузим их на скорый до Киева. Но это наши анекдоты, про нашего Фокина. Если что, будем принимать и другие меры...

Ну, в общем, тут сейчас интересно, Михаил Михайлович. А Вы выглядите как-то нездорово и шутите, как позавчера никогда не шутили: на пятый ряд кресел...

Ей Богу, бросьте! Возвращайтесь! Мы все простим!..

От имени одесситов

Григорий ЯБЛОНСКИЙ,
директор бизнес-клуба «Ах Одесса».

Жарт номера

Не так лякає те, що все погано, як те, що все треба міняти.

Сашко ЛЮК.

Мал. Сергія ФЕДЬКА.

Всьо чотко!

ДОРОГІ ГОСТІ

ЗАВТРА прийдуть гості. Як я любив колись гостей, як чекав їх приходу! Та це було колись, або, як кажуть, давно і неправда. А тут завтра прийдуть на день народження нашого Юрасика. А завтра — це нині. Що ми маємо нині? Майже порожні гастрономи, напівпорожні кишені та ціни, які люто кусаються. Ну та хіба хочеш — мусиш, раз день народження. Мусиш накупити продуктів. І купили. Щось у гастрономі, щось у кулінарії, решту на базарі. Одне за гроші, друге за купони, третє за бартером обміняли в сусідів.

Стали сходитися гості. Всі прийшли. Як щось допомогти зробити, то не докличешся, а як надурняк напхатися — молодці.

Прийшли дід і бабця. Юрочку в щічку цмок, двадцять дерев'яних в ручку тиць. Це бабця, а дідусь — п'ять купонів.

Присунувся жінчин брат із жінкою. Тицьнув мені півлітру, вона цмокнула Юрка в щоку, а в руку п'ятдесятирубльову купюру. Здерев'янілу. Іграшку дала, ведмедика, той Мишко, напевно, ще дорогого Ілліча, героя всіх застійних часів, пам'ятає.

Напхалося з десяток гостей, ніхто нічого путнього не подарував, а кожен встиг очима попастися по столу, оцінити мої і жінчині можливості.

Повсідалися з дітьми за стіл, задивились на пляшки з горілкою.

Я розпочав жертвоприношення — відкоркував пляшку, дав довгождану команду тестеві:

— Керуйте там, тату.

О, він накерує. Я наливаю по півчарки, а йому рука не здригнеться наливати по повній.

Не встиг трохи вгамувати свої нерви, як знову почалося.

Слостерігаю, як хто і скільки накладає собі закуски.

У дідуся хоч і вставні щелепи і ковбаса для нього затверда, а наклав собі з десять кусків. Боже, купонів на двадцять, не менше. Не бійся, на свою пенсію він би так не старався, а на мою зарплату він герой. Нічого, в нього на іменинах я зовсім не економитиму: всі тарілки повилизую. І бабця-дрибця про свій дорогоцінний шлунок не дбає, он скільки м'ясного, з гострим перцем, салату вмегелила, аж захлинулась. Так їй і треба.

— Мамо, випийте водички, — проспівала моя жінка.

Я трохи не скрикнув, коли вона налила в склянку мало не півпляшки води (мінералки). «Ти що, здуріла, в одне горло шість купонів».

Боже, а що витворяє ця товста корова, жінчина сестра Люся. Хто дав їй таке ніжне ім'я, я б назвав її Камбала. Вона впхала в себе дев'ять голубців. Та мені не жаль капусти, але голубці з рисом, а ця ненажерлива курка склювала з півкіла дефіциту. Та цієї порції вистачило б на обід трьом китайським сім'ям, які жили в часи Мао-Цзедуна.

Нарешті жінка котлети подала. Кожна не менше десяти коштує. Я гадав, що всі вже наїлися і котлети не підуть. Та хіба це люди, це якісь котлетоїди з голодного краю. Більше як на двісті купонів вкупонили. Одне мене заспокоїло: в духовці ще з десяток лишилося мені на завтра. Ага, чорта з два, коли моя дурепа розщедрилася.

— Їжте, їжте, я ще дам, — пообіцяла, а слово з ділом у неї не розходиться. І подала решту котлет. Як налетіли... і вічна пам'ять котлетам. Це вам не з громадського харчування, де в шніцель до хліба трохи м'яса здогадуються покласти. Але я думав, що для себе роблю, а не лише для гостей.

А тут ще племінничок запхикав.

— Хоцю компоту.

От зараза, вже відро компоту видудлили, а ти бери і знову банку відкривай.

І відкрив. Мусив відкрити.

А тепер сиджу, ретельно складаю графік, коли і в кого з моїх знайомих іменини. Ото вже потішуся...

Василь БАБІЙ.

Альтернативні думки

▲ Як пильно ми не охороняли наші кордони, нас усе-таки переміг неіснучий ворог.

* * *

▲ Щастя за гроші не купиш, хіба що за валюту.

* * *

▲ Голод не тітка, а батько народів.

* * *

▲ Міністерство інтимного зв'язку.

* * *

▲ От тепер віриться, що наше життя можна зробити ще кращим!..

В'ячеслав НАЛЬОТОВ.

КОМБІНУВАТИ — НЕ КОМБАЙНУВАТИ,

АБО З ЯРМАРКУ

Пародія

—На ярмарок, тату, візьміть мене
в Чутове, —
В садку біля хати я ревно просив.
Бо вірив: малечий мій голос він чутиме
Крізь гупання яблук, які натрусив.
...А тепер ми всі багаті,
Вміємо комбайнувати.

Віктор ХОЧЕВСЬКИЙ:
з добірки віршів
Газета «Сільські вісті», 23 січня 1991 року.

— На ярмарок, тату, візьміть мене
в Чутове,—
Канючив, бо яблук мішок натрусив.
«Беру, — відгукнувсь, — бо ти в мене
з причудами.
Росте комерсантом на лантусі син»...
Відтоді так тягне мене торгувати,
Але вже не фруктом — ліричним слівцем.
Про дьоготь коліс і про батькову хату
Забув за римованим тим торгунцем.
Прощайте, солома і кінське іржання,
Пилюка, скрипуча гарба, лантухи.
На ярмарок пертись немає бажання,
Бо ждуть не сільські — видавничі торги.
Сиджу на дивані — не трухлій кислиці
І струшую ревно словесні плоди.
Бо ще плодоносить спілчанська столиця.
Отож не полізу в полтавські сади.
Й одразу здалось: я усі, я багатий,
Але чом приснилось у творчім саду:
— Візьми мене, тату, у чутівську хату,
Бо я не на ярмарок — з ярмарку йду...

Володимир СЕМЕНО.

Полтава.

Баєчки

ВТІХА

— Звичайно, це правда, що нас тероризують коти, але зате як слони нас бояться, — втішала Стара Миша Молоду.

ЗАСПІВАЄШ...

«Ти в мене заспіваєш!» — подумав Півень-професор, коли Соловей прийшов на вступні іспити до консерваторії.

Віталій БУЛАВКО.

КАПІТАН ПЕРШОГО ЧЕМПІОНА

— Авторитет, якщо хочете, справжній лідер, комунікабельний, ерудований, висококультурний, симпатичний, як спортсмен — футболіст найвищого класу. У перспективі, як на мене, — чудовий тренер, — це слова про Сергія ШЕВЧЕНКА головного тренера «Таврії» (Сімферополь) Анатолія ЗАЯЄВА.

Проаналізувавши сказане, дійшов висновку, що перебільшень тут немає. За якихось півтори години, що тривав фінальний матч чемпіонату України, Шевченко став знаменитою людиною.

— Фінал запам'ятався, зрозуміло, не моїм голом, який приніс перемогу, —розповідає Сергій, — бо то була награна комбінація, а справжнім святом футболу. Людей же зібралося майже сорок тисяч!

— Але ж львів'яни більше вболівали за вашого суперника...

— Спершу так. Але в кінці вже ми полонили їхні серця. Пригадуєте, як нас вітали трибуни? У мене, слово честі, сльози на очі наверталися. До речі, публіка у Львові дуже чемна і об'єктивна. Був епізод, коли арбітр не призначив явний пенальті у ворота киян. Люди цей епізод оцінили. Після цього вже й нас підтримували. Ображених, знаєте, завжди жаліють. Коли на цій же арені грали календарний матч проти «Карпат» і перемогли їх — 2:0, то не почули жодного образливого слова. Навпаки, нас щиро вітали.

— Але найбільше раділа публіка, коли ви здійснювали коло пошани і над вашими головами замайорів жовто-синій стяг...

— Те, що ми несли державний прапор, не якась там кон'юнктура. Все вийшло дуже природно. Адже вшановувався чемпіон великої України. Футбол об'єднує людей. А ми, хочеться вірити, наочно продемонстрували, що держава наша єдина і нічого ділити її на Крим, Закарпаття, Донбас, Галичину. Ми— єдине ціле, як би це когось не дратувало...

— Сергію, позаду такий щасливий для вас і вашого колективу сезон. Але, якщо об'єктивно, то чи вдався перший український чемпіонат?

— Гадаю, що він пройшов на досить пристойному рівні. Була гостра суперечка, спостерігалася інтрига. Звичайно, існує чимало проблем. Однак у яскраве майбутнє футболу України вірю. І в його наближення зроблю й свій посильний внесок.

— Як стали футболістом?

— В десять років потрапив до групи юних футболістів в селі Кара-балти (Киргизстан), відомому більше як Калінінське, що за 60 кілометрів від Бішкека. До речі, там мешкало багато українських родин. Мої земляки і нинішні партнери по «Таврії» Юрій Гудименко та Микола Турчиненко. Українську мову чув з дитинства від батьків. Хоч і жив у так званому російськомовному оточенні, від українського коріння не відривався.

— Де ж ви тренувалися?

— В Олександра Калмикова — фаната футболу, який мав ще й «золотий ключик» до хлоп'ячих сердець. Умови мали відмінні, бо перебували під патронажем оборонного підприємства. І одягнені були, і взуті добре, кожен з 20 чоловік у нашій групі мав персональний м'яч на тренуваннях. Таке можна побачити сьогодні хіба що в київському «Динамо».

— А що було далі?

— У сімнадцять потрапив до «Алги», потім пограв ще й у ферганському «Нафтовику». А 1986 року переїхав на Україну. Це Анатолій Миколайович Заяєв заїхав до мене в Ташкент (тоді мене кликав під свої прапори «Пахтакор»). Поспілкувалися день, якого нам вистачило, щоб пройнятися довірою один до одного. Невдовзі разом із дружиною Іриною і тоді п'ятирічною донькою Марійкою зібрали валізи і вилетіли до Сімферополя. Про що не жалкуємо. Прижилися в Україні, маємо нормальні побутові умови — трикімнатну квартиру.

— Але все це ви заслужили грою високої якості. Цікаво, а чи були пропозиції з іменитіших, ніж «Таврія», клубів?

— Кликали мене до Одеси, Донецька, московського «Спартака». До Москви з України їхати не хотілося. Перебратися до «Шахтаря» або «Чорноморця», як кажуть, не вистачило духу. Був я закомплексований якийсь. Гадав, що в 26 років більша частина футбольного життя позаду. І починати його в якійсь новій якості не вистачило сміливості.

— Ваша команда — перший чемпіон незалежної України. Чи змогли б намалювати її портрет?

— Насамперед «Таврія» відзначається рівним складом гравців. Щоправда, я виділив би Гудименка, Турчиненка, воротаря Колесова. Вони були лідерами колективу. Сила «Таврії» в дисциплінованості, самовіддачі. Кожен матч для нас був, мов кубковий. Безперечно, величезна заслуга в тому, що ми стали чемпіонами, нашого головного тренера Анатолія Миколайовича Заяєва. Ще один штрих до командного портрета, так би мовити, сірий. «Таврія», гадаю, в фінансовому відношенні, як це не прикро, одна з найнезабезпеченіших у вищій лізі...

— У футболі ви досягли чимало. Восени ваша команда стартуватиме в розіграші Кубка чемпіонів. Про що вам ще мріється?

— Я, звичайно, розумію, що нинішня збірна України формується на перспективу, на майбутню участь у чемпіонатах світу, Європи, в Олімпійських іграх. Та хоч я вже не юнак, але надіюся грати так, щоб і мені знайшлося місце в національній команді...

Розмову вів Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

СЕРГІЙ ШЕВЧЕНКО — НАЙКРАЩИЙ ФУТБОЛІСТ УКРАЇНИ!

Наша газета втретє провела опит журналістів країни з метою визначити найкращого футболіста за підсумками сезону-92.

Нагадаємо, що раніше нашими лауреатами були Геннадій Литовченко («Динамо», Київ 1990 рік) і Ахрік Цвейба («Динамо», Київ, 1991 рік).

Нинішнього разу в опиті взяло участь 25 представників друкованих видань, телебачення і радіо, Укрінформу. Кожен називав трьох, на його думку, найкращих гравців. За перше місце нараховувалося три очка, друге два, третє — одне.

У підсумку переміг захисник сімферопольської «Таврії» 32-річний Сергій ШЕВЧЕНКО, який набрав 51 очко (13 перших місць, 4 других, 4 третіх).

Друге місце в Іллі Цимбаларя («Чорноморець») — 16 очок, третє — у Ахріка Цвейби («Динамо», Київ) — 11 очок.

Наступні місця посіли: Олег Лужний («Динамо», Київ) — 8, Сергій Погодін («Шахтар», Донецьк), Юрій Шелепницький («Чорноморець») — по 7, Михайло Бурч («Волинь»), Сергій Щербаков («Шахтар», Донецьк) — по 6, Сергій Ребров («Шахтар», Донецьк), Тимерлан Гусейнов («Зоря»-МАЛС) — по 5, Сергій Ковалець, Ігор Кутепов (обидва — «Динамо» Київ) — по 4, Вальдас Мартінкенас («Динамо», Київ), Віктор Гришко («Чорноморець»), Олександр Заєць («Торпедо») — по 3, Олег Саленко («Динамо», Київ), Сергій Третяк, Юрій Никифоров (обидва — «Чорноморець»), Вадим Тищенко («Дніпро») — по 2, Гурам Аджоєв («Металіст»), Ярослав Ватаманюк («Прикарпаття»), Юрій Гудименко («Таврія») — по 1.

ХТО ЗА КОГО!

Д. Александренко («Спортивна газета») — Погодін, С. Шевченко, Лужний;
Б. Берекета («Голос України», Луцьк) — Цвейба, Саленко, Лужний;
О. Білик («Голос України») — С. Шевченко, Щербаков, Бурч;
Ю. Бондар («Український футбол») — С. Шевченко, Цимбалар, Щербаков;
В. Браницький («Голос України») — С. Шевченко, Шелепницький, Мартінкенас;
В. Валерко («Український футбол») — Цимбалар, Погодін, С. Шевченко;
В. Вихованець («Незалежність») — С. Шевченко, Бурч, Мартінкенас;
Г. Воротнюк («Голос України», Одеса) — Гришко, Третяк, Шелепницький;
С. Дерепа (Укртелебачення) — Цвейба, С. Шевченко, Кутепов;
В. Кардаш (Укртелебачення) — Цвейба, Тищенко, С. Шевченко;
Ю. Карман («Гол») — С. Шевченко, Погодін, Ковалець;
І. Конончук («Демократична Україна») — С. Шевченко, Лужний, Шелепницький;
А. Копеліович («Наш город», Запоріжжя) — О. Заєць, Гусейнов, Щербаков;
Ю. Корзаченко («Спортивна газета») — С. Шевченко, Ребров, Ковалець;
Б. Ланевський (Укртелебачення, Харків) — Кутепов, Бурч, Аджоєв;
М. Левицький («Матч», Донецьк) — С. Шевченко, Ребров, Цимбалар;
О. Липенко, («Киевские ведомости») — С. Шевченко, Цимбалар, Лужний;
В. Михайлов («Спортивна газета»; Львів)—С Шевченко, Лужний, Ватаманюк;
М. Моторний («Молодь України») — Цимбалар, Щербаков, С. Шевченко;
О. Пілат («Голос України», Сімферополь) — С. Шевченко, Цимбалар, Гудименко;
В. Рекунов («Робітнича газета») — Шелепницький, С. Шевченко, Мартінкенас;
Ю. Сай («Спортивна газета») — С. Шевченко, Ковалець, Бурч;
С. Скиба («Голос України», Луганськ) — Гусейнов, С. Шевченко, Ребров;
Ю. Щербак (Укрінформ) — Цимбалар, Цвейба, С. Шевченко;
В. Щербачов (Укртелебачення) — С. Шевченко, Никифоров, Лужний.

Футбол. Перша ліга

«КРИВБАС» СЕРЕД НАЙСИЛЬНІШИХ

Справді інтригуючим вийшов фініш чемпіонату. Мукачівський «Приладист», який лідирував протягом першості, не витримав напруження саме на останньому відрізку. Остання їхня надія, здається, розтанула у Хмельницькому. Щоправда, Глеба на 28-й хвилині з пенальті забив гол у ворота «Поділля». І до 70-ї хвилини мукачівці стримували атаки подолян. Та за порушення правил суддя призначив пенальті у ворота «Приладиста»: його реалізував Яремко. Матч йшов до нічиєї, хоча господарі несамовито атакували. Цей тиск приніс «Поділлю» успіх. На 82-й хвилині Бугай вивів господарів уперед, а на 88-й Лапідус закріпив успіх — 3:1.

«Верес» на своєму полі без ускладнень вирішив свою проблему у грі з чортківським «Кристалом». Рахунок тут на 14-й хвилині відкрив Мєхов. Щоправда, під час однієї з атак влучно пробив по воротах «Вереса» Іринчук. Йшла 30-а хвилина. Але вже через чотири Толмачов реалізував пенальті — 2:1. А потім господарі явно берегли сили на останній матч із «Галичиною».

Драматично для футболістів «Металурга» і його прихильників завершився чемпіонат. У Павлограді лідер не зумів переграти «Шахтар». На радість місцевих болільників Аргудяєв (22) і Червоний (23) забили красиві голи. На 42-й хвилині Костиков відіграв один м'яч. На 57-й хвилині Громов не забив пенальті, призначений у ворота «Металурга». Та згодом Петров (71) забив третій гол. Зайцеву (82) вдалося лише скоротити розрив у м'ячах — 3:2.

А от «Кривбас» сильно зіграв саме на фініші. У Полтаві лідер побудував гру від оборони і така тактика принесла йому перемогу. Господарі ніяк не могли підступитися до воріт «Кривбасу», а гості свого шансу на 50-й хвилині не упустили: гол забив Куриленко. Отже, «Кривбас» можна привітати з виходом у вищу лігу, бо «Металург» зіграв уже свій останній матч.

Футболістам другої команди «Шахтаря» також доведеться розпрощатися з першою лігою, але вони гратимуть з клубами класом нижче. Щоправда, треба віддати належне молоді «Шахтаря», яка у грі з «Артанією» намагалася багато атакувати. Недаремно Кривенцов (29) примусив гостей розпочати з центру поля. Та у другому таймі більш досвідчені футболісти перехопили ініціативу і провели два м'ячі зусиллями Чуніхіна (58) і Панича (70).

Ось результати інших матчів у першій групі: СКА — «Дніпро» — 0:2; «Динамо-2» (Київ) — «Сталь» — 1:1; «Автомобіліст» — «Чайка» — 2:0; «Полісся» — «Галичина» — 1:0. У другій групі: «Закарпаття» — «Скала» — 0:4; «Вагонобудівник» — «Кристал» — 0:2; «Хімік» — «Чорноморець» — 2:1.

У першій групі «Верес» з 34 очками обійшов «Приладист», у якого залишилось 33 очка. У другій — «Кривбас» має 35 очок, «Металург» залишився другим з 37 очками.

Матчі заключного туру будуть зіграні 5 липня.

Сергій ЯРОСЛАВОВ.

На конгресі ФІФА в Цюріху господаркою фінальної частини чемпіонату світу 1998 року названо Францію.

ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 252047 Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-89-61, 441-89-46; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-44.

Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

Рукописів не повертаємо.

За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Загальний тираж 437.758.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Зам. 0311125.

1 2 3 4 5 6 7 8 9